

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT

Priština, 16. maja 2022. godine
Br. ref.: AGJ 1988/22

PRESUDA

u

slučaju br. KI133/20

Podnosilac

Raiffeisen Bank Kosovo J.S.C.

**Ocena ustavnosti druge tačke izreke presude
Vrhovnog suda Kosova Rev. br. 12/2020
od 19. februara 2020. godine**

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Gresa Caka-Nimani, predsednica
Bajram Ljatifi, zamenik predsednika
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sudija
Safet Hoxha, sudija
Radomir Laban, sudija
Remzije Istrefi-Peci, sudija i
Nexhmi Rexhepi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podnela Raiffeisen Bank Kosovo J.S.C., sa sedištem u Prištini (u daljem tekstu: podnosilac zahteva), koju zastupa Vjosa Kika, pravni konsultant u Kika & Associates DOO u Prištini.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava tačku II izreke presude [Rev. br. 12/2020] od 19. februara 2020. godine Vrhovnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Vrhovni sud). Podnosilac zahteva je osporenu presudu primio 8. juna 2020. godine.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar je ocena ustavnosti druge tačke izreke gore navedene presude Vrhovnog suda, kojom su podnosiocu zahteva navodno povređena osnovna prava i slobode zagarantovane članom 24. [Jednakost pred zakonom] i članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav) u vezi sa članom 6. (Pravo na pravično suđenje) Evropske konvencije o ljudskim pravima (u daljem tekstu: EKLJP).
4. Podnosilac zahteva je 7. marta 2022. godine podneo zahtev za izricanje privremene mere protiv presude Apelacionog Suda [Ca. br. 1578/2021] od 10. januara 2022. godine, donete u parničnom postupku. Sprovedeni parnični postupak se odnosi na tačku prvu dispozitiva presude [Rev. br. 12/2020] od 19. februara 2020. godine Vrhovnog Suda, koja nije predmet ocene ustavnosti zahteva podnosioca zahteva, podnetog Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

Pravni osnov

5. Zahtev je zasnovan na stavu 4. člana 21. [Opšta načela] i stavovima 1. i 7. člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, članovima 22. [Procesuiranje podnesaka], 27 [Privremene mere] i 47. [Individualni zahtevi] Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon) i pravilima 32. [Podnošenje podnesaka i odgovora] i 56 [Privremene mere] Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Sudom

6. Dana 17. septembra 2020. godine, podnosilac je podneo zahtev Sudu.
7. Dana 24. septembra 2020. godine, predsednica Suda je imenovala sudiju Bajrama Ljatifija za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Bekim Sejdiu (predsedavajući), Selvete Gërxhaliu-Krasniqi i Gresa Caka-Nimani.
8. Dana 5. oktobra 2020. godine, Sud je obavestio podnosioca o registraciji zahteva i tražio od njega da popuni obrazac zahteva. Istog dana, Sud je poslao kopiju zahteva Vrhovnom sudu, a takođe, poslao je zahtev Osnovnom sudu u Prizrenu, Opšte odeljenje (u daljem tekstu: Osnovni sud) da dostavi povratnicu koja dokazuje kada je podnosilac zahteva primio osporenu presudu Vrhovnog suda.
9. Dana 19. oktobra 2020. godine, podnosilac zahteva je dostavio Sudu popunjeni obrazac zahteva.

10. Dana 3. novembra 2020. godine, Osnovni sud u Prištini je dostavio traženu povratnicu koja dokazuje da je podnosilac zahteva osporenu presudu Vrhovnog suda primio 8. juna 2020. godine.
11. Dana 27. aprila 2021. godine, pravna zastupnica podnosioca zahteva je uložila pred Sudom „*zahtev za ispravku i dopunu zahteva za ocenu ustavnosti Presude Vrhovnog suda Kosova Rev. Br. 12/2020 od 19. februara 2020. godine.* Njen dopis je pravna zastupnica zasnovala na Pravilu 34 [Prepravljanje podnesaka i odgovora] Poslovnika o radu.
12. Dana 17. maja 2021. godine, na osnovu stava 5. člana 114. [Sastav i mandat Ustavnog suda] Ustava i pravila 12 (Izbor predsednika i zamenika predsednika) Poslovnika o radu, sudija Gresa Caka-Nimani je izabrana za predsednicu Ustavnog suda. Na osnovu stava 4 pravila 12 Poslovnika o radu i odluke Suda KK-SP 71-2/21, od 17. maja 2021. godine, utvrđeno je da će sudija Gresa Caka-Nimani preuzeti funkciju predsednice Suda nakon završetka mandata aktuelne predsednice Suda Arte Rama-Hajrizi, 26. juna 2021. godine.
13. Dana 25. maja 2021. godine, na osnovu tačke 1.1 stava 1. člana 9. (Prevremeni istek mandata) Zakona i pravila 7 (Ostavka na dužnost sudije) Poslovnika o radu, sudija Bekim Sejdiu je podneo ostavku na mesto sudije pred Ustavnim sudom.
14. Dana 27. maja 2021. godine, predsednica Suda, Arta Rama–Hajrizi, je donela odluku br. KSH.KI133/20, o imenovanju sudije Safet Hoxha za člana Veća za razmatranje umesto sudije Bekim Sejdiu.
15. Dana 31. maja 2021. godine, predsednica suda Arta Rama-Hajrizi je odlukom KK160/21 odredila da se sudija Gresa Caka-Nimani imenuje za predsedavajuću Veća za razmatranje u slučajevima gde je ona imenovana za člana Veća, uključujući i sadašnji slučaj.
16. Dana 26. juna 2021. godine, na osnovu stava 4 pravila 12 Poslovnika o radu i odluke Suda KK-SP 71-2/21, od 17. maja 2021. godine, sudija Gresa Caka-Nimani je preuzela dužnost predsednice Suda, dok je na osnovu tačke 1.1 stava 1. člana 8. (Istek mandata sudije) Zakona, predsednica Arta Rama-Hajrizi okončala mandat predsednice i sudije Ustavnog suda.
17. Dana 7. oktobra 2021. godine, Sud je u vezi sa trenutnim zahtevom, odnosno KI133/220 i zahtevom KI78/21 poslao Vrhovnom Sudu zahtev za odgovor na pitanja: (i) *Koliko je to moguće, molimo vas da obavestite Sud u vezi sa praksom Vrhovnog Suda, u kojim se predmetima primenjuju odredbe Zakona o Radnom Odnosu SAPK br. 12/89 ili Osnovnog Zakona o Radu [Uredba UNMIK-a 2001/27] i (ii) molimo vas da nas obavestite koja je relevantna sudska praksa u vezi sa tumačenjem i primenom Zakona o Radnom Odnosu SAPK iz 1989. godine, i odredbi Osnovnog Zakona o Radu [Uredba UNMIK-a 2001/27] u slučaju prekida radnog odnosa putem Obaveštenja od strane poslodavca, a kao rezultat utvrđivanja povrede radnih dužnosti od strane zaposlenika. Konkretnije, molimo vas da nas obavestite da li Vrhovni Sud ima neku konsolidovanu sudsku praksu u ovim slučajevima ili se pitanje tumačenja i*

primene odredbi Zakona o Radnom Odnosu SAPK-a br. 12/89 ili Osnovnog Zakona o Radu [Uredba UNMIK-a 2001/27] razmatra od slučaja do slučaja. Ukoliko Vrhovni sud ima neku doslednu i konsolidovanu praksu u vezi sa gore navedenim pitanjima, molimo vas da nam takođe objasnite od kada je tačno počelo sa konsolidacijom sudske prakse Vrhovnog Suda.

18. Dana 10. oktobra 2021. godine, Vrhovni sud je podneo Sudu dopis sa odgovorima na gore postavljena pitanja Suda.
19. Dana 22. februara 2022. godine, Sud je obavestio F.S. [tužilačka strana u parničnom postupku, koji je predmet ocene zahteva] u vezi sa registracijom zahteva.
20. Dana 7. marta 2022. godine, podnosilac zahteva je podneo zahtev Sudu za izricanje privremene mere protiv presude Apelacionog suda [Ca. br. 1578/2021] od 10. januara 2022. godine, koja je doneta u parničnom postupku. Sprovođeni parnični postupak se odnosi na prvu tačku izreke presude [Rev. ne. 12/2020] od 19. februara 2020. godine Vrhovnog suda.
21. Dana 30. marta 2022. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i jednoglasno iznelo preporuku Sudu o prihvatljivosti zahteva. Istog tog dana, Sud je jednoglasno odlučio (i) da proglasi zahtev prihvatljivim i (ii) utvrdio je da tačka dva izreke presude [Rev. br. 12/2020] od 19. februara 2020. godine Vrhovnog suda, nije u saglasnosti sa članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava u vezi sa članom 6. (Pravo na pravično suđenje) EKLJP-a i (iii) da odbije zahtev za privremenu meru.

Pregled činjenica

22. Na osnovu spisa predmeta, u toku 2003. godine, podnosilac zahteva, u svojstvu poslodavca i F.S., u svojstvu zaposlene, zaključili su ugovor o radu na neodređeno vreme. Na osnovu ugovora o radu, F.S. je bila zaposlena kao zamenik menadžera filijale podnosioca zahteva u Prizrenu.
23. Dana 12. aprila 2008. godine, podnosilac zahteva je na osnovu Obaveštenja suspendovao F.S. sa posla, zbog sumnje da je ista realizovala neovlašćene finansijske transakcije. Kao rezultat toga, podnosilac zahteva je u skladu sa svojim internim pravilima i procedurama pokrenuo istragu kroz postupak interne revizije.
24. Dana 14. aprila 2008. godine, interni revizori su u svom izveštaju o reviziji utvrdili razliku u trezoru filijale u vrednosti od 87.000,00 evra, kao rezultat transakcija koje su realizovane pod odgovornošću F.S.
25. Dana 15. aprila 2008. godine, F.S. je protiv obaveštenja o suspenziji od 12. aprila 2008. godine, izjavila žalbu kojom je tražila da se obaveštenje ukine i da bude vraćena na svoje radno mesto.

26. Dana 21. aprila 2008. godine, podnosilac zahteva je izdao obaveštenje o raskidu ugovora o radu F.S. sa momentalnim dejstvom (u daljem tekstu: obaveštenje od 21. aprila 2008. godine).
27. Svoje obaveštenje o raskidu ugovora o radu, podnosilac zahteva je, između ostalog, obrazložio time da je F.S. dozvolila radnicima da realizuju neovlašćene transakcije, na taj način što su jednom njegovom klijentu dali *“novčane iznose iz trezora podnosioca zahteva, ne registrujući iste u internom platnom sistemu”*.
28. Dana 29. maja 2008. godine, F.S. je podnela tužbeni zahtev Opštinskom sudu u Prizrenu, kojim je tražila da se obaveštenje od 21. aprila 2008. godine ukine, kao i da bude vraćena na svoje ranije radno mesto.
29. Dana 29. jula 2008. godine, Okružno tužilaštvo u Prizrenu je podiglo optužnicu [PP. br. 160/2008] protiv F.S. i druga dva lica zbog osnovane sumnje da su izvršili krivično delo *“zloupotreba službenog položaja ili ovlašćenja”* koje je neodređenog datuma zamenilo krivičnim delom *“neovlašćena upotreba imovine”*.
30. Dana 10. novembra 2008. godine, Opštinski sud u Prizrenu je kao rezultat pokretanja krivičnog postupka protiv F.S., obustavio parnični postupak povodom tužbenog zahteva F.S. podnesenog 29. maja 2008. godine.

Krivični postupak protiv F.S.

31. Dana 31. jula 2009. godine, Okružni sud u Prizrenu je presudom [P. br. 222/2008] oslobodio F.S. od optužbe u vezi sa krivičnim delom *“neovlašćena upotreba imovine”*.
32. Neodređenog datuma, okružni javni tužilac u Prizrenu je protiv gore navedene presude Okružnog suda uložio žalbu Vrhovnom sudu.
33. Dana 24. aprila 2011. godine, Vrhovni sud je rešenjem [Ap. br. 332/2009] usvojio žalbu okružnog javnog tužioca u Prizrenu i ukinuo presudu [P. br. 222/2008] Okružnog suda od 31. jula 2009. godine, vrativši predmet na ponovno odlučivanje.
34. Dana 25. novembra 2013. godine, Osnovni sud u Prizrenu, Odeljenje za teška krivična dela je u postupku ponovljenog odlučivanja, presudom [P. br. 203/2013], oslobodio F.S. od optužbe. U utvrđenju datom u ovoj presudi, Okružni sud je naveo da *“[...] radnje optuženih nisu imale za cilj da [na]štete banci u finansijskom pogledu, već naprotiv, svojim radnjama su prouzrokovali dobitke za banku”*.
35. Neodređenog datuma, tužilac Osnovnog tužilaštva u Prizrenu je protiv gore navedene presude Osnovnog suda uložio žalbu Apelacionom sudu.
36. Dana 12. marta 2014. godine, Apelacioni sud je presudom [PAKR. br. 41/14] usvojio žalbu tužioca Osnovnog tužilaštva u Prizrenu i preinačio presudu [P. br. 203/2013] Osnovnog suda od 25. novembra 2013. godine, a F.S. oglasio krivom za krivično delo *“neovlašćena upotreba imovine”* i izrekao joj novčanu kaznu.

37. Neodređenog datuma, F.S. je izjavila žalbu protiv presude Apelacionog suda.
38. Dana 6. maja 2014. godine, Vrhovni sud je presudom [PA. II. br. 2/2014] utvrdio da je za krivično delo za koje je F.S. optužena nastupila apsolutna zastarelost i kao rezultat toga odbio optužbu koja je podignuta protiv nje.

Parnični postupak u vezi sa obaveštenjem o raskidu ugovora o radu od 21. aprila 2008. godine

39. Dana 21. septembra 2015. godine, Osnovni sud u Prizrenu (u daljem tekstu: Osnovni sud) je u okviru parničnog postupka, pokrenutog tužbenim zahtevom F.S. od 29. maja 2008. godine, presudom [C. br. 593/14]:

- I. Usvojio kao osnovan tužbeni zahtev F.S;
- II. Ukinuo kao nezakonito obaveštenje podnosioca zahteva o raskidu ugovora o radu od 21. aprila 2008. godine;
- III. Obavezao podnosioca zahteva da F.S. vrati na ranije radno mesto, uz naknadu zarada za period od 21. aprila 2008. do 21. juna 2015. godine, u iznosu od 111.916,89 evra; i
- IV. Obavezao podnosioca zahteva da F.S. nadoknadi troškove postupka.

40. Osnovni sud se prvobitno, u vezi sa postupkom izvođenja dokaza koji je sproveo, poziva, između ostalog, na sadržaj obaveštenja o raskidu ugovora od 21. aprila 2008. godine i iskaz internih revizora. Što se tiče sadržaja obaveštenja od 21. aprila 2008. godine, Osnovni sud je citirajući deo obaveštenja, u kom stoji da je *“tokom januara 2008. godine, nasuprot radnih pravila i dužnosti uz punu odgovornost dozvolio radnicima da vrše neovlašćene transakcije”* utvrdio da *“takva formulacija i takvo utvrđivanje u ovom obaveštenju je uopšteno iz činjenice da tužena strana [podnosilac zahteva] koja je donela ovo obaveštenje nikakvim dokazom nije dokazala ovu činjenicu da je tužilac [F.S.] od januara 2008. godine kršio radne dužnosti i delovao u suprotnostima sa kršenjem radnih obaveza u ovom vremenskom periodu od (4) četiri meseca, dok u konkretnom slučaju imamo samo pretpostavku protivzakonitih dela počinjenih samo u slučaju [...] u vezi sa transakcijom prenošenja novca u aprilu 2008. godine. Dakle osporeno obaveštenje je zaista nesmisleno i isto takođe nema oblik upravnog akta”*. U nastavku, kada su u pitanju iskazi internih revizora, Osnovni sud se pozvao na prvi iskaz internog revizora A.K. koji je dat na glavnom pretresu pred Osnovnim sudom, pri čemu je u njegovoj presudi navedeno da interni revizor A.K. *“ostaje pri izveštaju revizije sastavljenom zajedno sa njegovim pretpostavljenim [...] navodeći da je dat iznos od 87.000,00 evra na ime klijenta [...] bio novac iz trezora banke Raiffeisen. Takođe je objasnio da zbog činjenice da se klijent kome je dat novac pojavio kod [podnosioca zahteva] i isti je deponovao novac u iznosu od 130.000,00 švajcarskih franaka, i ovim delima se banka Raiffesien izjednačila i ista nije pretrpela gubitak”*. Osnovni sud se u nastavku poziva i na iskaz šefa Odeljenja za internu reviziju pri podnosiocu zahteva, A.B., i u presudi se navodi da on ostaje pri svom izveštaju o reviziji, kojim je utvrđeno da *“[...] u sefu banke nedostaje novčani iznos od 87.000,00 evra i da nedostatak ove sume-izvršene transakcije nije obrazložen nikakvim dokazom. [...] odgovorni za ove radnje bili su [S.P., F.S. i S.R.]. Isti je*

objasnio da ne zna kakve su disciplinske mere izrečene istima, da takođe ne zna da li je ispitivan glavni menadžer filijale Raiffeisen Bank u Prizrenu”.

41. Pre nego što je pružio svoje obrazloženje u vezi sa usvajanjem tužbenog zahteva, Osnovni sud je najpre utvrdio: “Članom 1.1 Uredbe UNMIK-a br. 1999/24 od 12. decembra 1999. godine, predviđeno je da zakon na snazi na Kosovu obuhvata (a) proglašene uredbe od strane SPGS-a i pomoćne instrumente donete u skladu sa njima i (b) zakonodavstvo na snazi na Kosovu od 22. marta 1989. godine”. Nakon toga, Osnovni sud je utvrdio “Imajući u vidu vreme prekida radnog ugovora i podnošenje optužbe, sud ocenjuje da u ovom spornom predmetu, kao primenljiv zakon se pojavljuje i Zakon o radnom odnosu (Službeni list SAPK br. 12 iz 1989. godine)”.
42. Kao rezultat toga, Osnovni sud se pozvao na relevantne odredbe Zakona o radnim odnosima, objavljenog u Službenom listu SAPK br. 12/89 iz 1989. godine (u daljem tekstu: Zakon o radnim odnosima, br. 12/89), koje uređuju pitanje prestanka radnog odnosa, odnosno na članove 111, 112. i 113. ovog Zakona. Na osnovu toga, Osnovni sud je pozivajući se i na član 2. stav 2. ZPP-a, utvrdio da “sud sprovodi propise materijalnog prava na osnovu svoje procene i nije povezan sa iskazima stranaka koji se odnose na materijalno pravo”.
43. Osnovni sud je u nastavku utvrdio da je raskid ugovora o radu na osnovu obaveštenja od 21. aprila 2008. godine, izvršen primenjujući Uredbu UNMIK-a br. 2001/27 o Osnovnom zakonu o radu (u daljem tekstu: Osnovni zakon o radu) i Priručnikom o liniji delovanja osoblja podnosioca zahteva. U tom kontekstu, Osnovni sud je ocenio da Osnovni zakon o radu ne utvrđuje “precizno i detaljno prekid radnog odnosa, kao što je predviđeno u Zakonu o radnim odnosima [...] gde se detaljno predviđaju slučajevi odgovornosti radnika u određenim slučajevima, stoga je i iz ovog razloga primenjen dotični zakon [Zakon o radnim odnosima]”.
44. Što se tiče poslednje navedenog, Osnovni sud je utvrdio činjenično stanje, navodeći da nije sporno da je F.S. bila u radnom odnosu kod podnosioca zahteva i da je istoj, obaveštenjem od 21. aprila 2008. godine, raskinut ugovor od strane podnosioca zahteva i da je protiv F.S. podignuta optužnica zbog sumnje da je izvršila krivično delo, a taj postupak je okončan presudom Vrhovnog suda PA. II. br. 2/2014 od 6 maja 2014. godine, a isto tako nije sporno ni da je F.S. “bio svestan da je klijent [...] podigao novčani iznos od 87.000,00 evra od banke Raiffeisen, za koji iznos je od strane klijenta deponovan iznos od 130.000,00 švajcarskih franaka, i [podnosilac zahteva] nije pretrpeo nikakvu štetu i stanje u trezoru je izjednačeno, dakle izvršena je samo razmena novca od švajcarskih franaka u evro”. Prema navodima Osnovnog suda “za parnične stranke bilo je sporno pitanje zakonitosti obaveštenja (odluke) tuženog o prekidu ugovora o radu tužioca, dakle pitanje da li je tuženi doneo ovu odluku u skladu sa predviđenim zakonskim odredbama koje su bile na snazi u to vreme kao i da li je ovo obaveštenje zasnovano na utvrđenom činjeničnom stanju”.
45. Na osnovu gore navedenih odredbi Zakona o radnim odnosima SAPK od 1989. godine, Osnovni sud je nakon izvođenja svih relevantnih dokaza, ocenio da je podnosilac zahteva svoje obaveštenje o raskidu ugovora o radu od 21. aprila 2008. godine, izdao bez sprovođenja disciplinskog postupka u skladu sa

zakonskim postupcima predviđenim za povredu radnih obaveza i kao rezultat toga, disciplinska mera je izrečena a da nije formirana disciplinska komisija. Stoga, Osnovni sud je na osnovu napred navedenog, utvrdio da je obaveštenje o raskidu ugovora o radu od 21. aprila 2008. godine, nezakonito.

46. Drugo, Osnovni sud je utvrdio da je podnosilac zahteva prilikom izdavanja obaveštenja od 21. aprila 2008. godine, *“trebalo da primeni odredbe Zakona o udruženom radu koji je bio primenljiv prema Uredbi UNMIK-a br. 1999/24”*. Na osnovu ovog utvrđenja, Osnovni sud je pozivajući se na član 219. Zakona o udruženom radu, utvrdio da obaveštenje od 21. aprila 2008. godine, koje je izdao podnosilac zahteva (i) ne sadrži razloge za donošenje takve odluke, a takođe (ii) ne sadrži ni pravnu pouku o pravu na pobijanje odluke ako je stranka nezadovoljna odlukom.
47. Treće, Osnovni sud je nakon što je utvrdio da je obaveštenje od 21. aprila 2008. godine nezakonito, u skladu sa članom 73. Zakona o radnim odnosima SAPK od 1989, priznao F.S. i pravo na naknadu neostvarenih zarada i naknadu na ime penzijskog doprinosa i poreza na platu. Osnovni sud je visinu naknade zasnovao na finansijskoj ekspertizi koju je dao veštak imenovan od strane ovog suda.
48. Neodređenog datuma, podnosilac zahteva je protiv presude Osnovnog suda izjavio žalbu Apelacionom sudu.
49. Dana 18. septembra 2019. godine, Apelacioni sud je presudom [Ac. br. 484/2016]:
 - I. Odbio kao neosnovanu žalbu podnosioca zahteva u odnosu na (i) obaveštenje od 21. aprila 2008. godine i (ii) obavezu vraćanja F.S. na njeno ranije radno mesto i s tim u vezi potvrdio presudu [C. br. 593/2-14] Osnovnog suda od 21. septembra 2015. godine.
 - II. Delimično usvojio kao osnovanu žalbu podnosioca zahteva u odnosu na (i) naknadu zarada F.S. za period od 21. aprila 2008. do 21. juna 2015. godine; i (ii) troškove postupka i s tim u vezi ukinuo presudu Osnovnog suda i vratio predmet Osnovnom sudu na ponovno suđenje i odlučivanje.
50. Apelacioni sud je u vezi sa tačkom I., svojom presudom potvrdio utvrđenje Osnovnog suda da je obaveštenje o raskidu ugovora o radu od 21. aprila 2008. godine izdato u odsustvu disciplinske komisije i da ne sadrži elemente zakonite odluke u smislu odredaba Zakona o radnim odnosima, br. 12/89.
51. Što se pak tiče tačke II., Apelacioni sud je utvrdio da je presuda Osnovnog suda o usvajanju tužbenog zahteva F.S. za (i) naknadu zarada F.S. za period od 21. aprila 2008. do 21. juna 2015. godine; i (ii) naknadu troškova postupka, zahvaćena bitnim povredama odredaba parničnog postupka, odnosno povredama iz tačke n) stava 2. člana 182. Zakona o parničnom postupku (u daljem tekstu: ZPP). Svoje utvrđenje u vezi sa prethodno navedenim, Apelacioni sud je obrazložio time da je *“izreka presude [Osnovnog suda] u suprotnosti sa datim razlozima, odnosno prvostepeni sud nije naveo uverljive razloge o tome kako je došao do zaključka da se [F.S.] za taj period nadoknade lični dohoci u dosuđenom iznosu”*.

52. Neodređenog datuma, podnosilac zahteva je protiv gore navedene presude Apelacionog suda podneo reviziju Vrhovnom sudu zbog pogrešne primene materijalnog prava i povrede odredaba postupka.
53. Podnosilac zahteva je u svom zahtevu za reviziju konkretno osporio utvrđenje Apelacionog suda (i) da je obaveštenje o raskidu ugovora o radu izdato u odsustvu disciplinske komisije, i (ii) da obaveštenje o raskidu ugovora o radu ne sadrži elemente zakonite odluke. S tim u vezi, podnosilac zahteva je utvrđenja Apelacionog suda smatrao neodrživim iz razloga što je raskid ugovora o radu na osnovu obaveštenja od 21. aprila 2008. godine izvršen u skladu sa odredbama Osnovnog zakona o radu [Uredba UNMIK-a br. 2001/27].
54. Povodom navoda o pogrešnoj primeni zakona od strane Apelacionog i Osnovnog suda, podnosilac zahteva precizira da je raskid ugovora izvršen na osnovu člana 11. Osnovnog zakona o radu i u tom smislu precizira da na osnovu tačke (c) stava 1. člana 11. ovog Zakona, *"Ugovor o radu prestaje [...] ako zaposleni ozbiljno povredi obaveze iz radnog odnosa"*, kao i da na osnovu stava 3. tačka (b) *"U ozbiljne povrede obaveza iz radnog odnosa spadaju [...] neovlašćeno korišćenje imovine poslodavca"*.
55. U nastavku, podnosilac zahteva podvlači da u konkretnom slučaju Osnovni zakon o radu [Uredba UNMIK-a br. 2001/27] ne utvrđuje obavezu sprovođenja postupka preko disciplinske komisije. Što se pak tiče utvrđenja da obaveštenje o raskidu ugovora od 21. aprila 2008. godine, nema elemente zakonite odluke, iz razloga što, između ostalog, ne sadrži obrazloženje i pravnu pouku, podnosilac zahteva precizira da su *"[...] u Obaveštenju o raskidu radnog ugovora u obrazloženju istog na izričit način [...] opisane počinjene povrede od strane [F.S.], i zakonski osnov o ukidanju radnog odnosa, i prema istom je [F.S.] uložio svoju žalbu, i svaka radnja [podnosioca zahteva] u ovom smeru je bila u potpunom skladu sa odredbama OZRK-a [Osnovnog zakona o radu], imajući u vidu da je jedno takvo Obaveštenje izdato od strane generalnog direktora [podnosioca zahteva] u svojstvu vrhovnog autoriteta pri [podnosiocu zahteva]"*.
56. Na kraju, podnosilac zahteva se u svojoj reviziji pozvao i na sudsku praksu Vrhovnog suda, navodeći da je *"[...] naišao na jedan niz presuda suđenih od skoro svih sudija Vrhovnog suda Kosova, gde je za identične slučajeve odlučio onako kako je traženo od [podnosioca zahteva] u prvostepenom i drugostepenom sudu, i kako je predloženo u ovoj reviziji, bez uzimanja za osnov disciplinsku komisiju zbog činjenice što se prilikom utvrđivanja teških povreda na odgovarajući način mora primeniti OZRK [Osnovni zakon o radu]"*.
57. Dana 19. februara 2020. godine, Vrhovni sud je presudom [Rev. br. 12/2020]:
- I. Usvojio delimično kao osnovanu reviziju podnosioca zahteva u delu koji se odnosi na obavezu podnosioca zahteva da F.S. vrati na njeno ranije radno mesto, i kao rezultat toga poništio presudu Apelacionog suda i vratio predmet Osnovnom sudu na ponovno suđenje; i
 - II. Odbio kao neosnovanu reviziju podnosioca zahteva u delu koji se odnosi na poništavanje obaveštenja o raskidu ugovora o radu od 21. aprila 2008. godine kao nezakonitog.

58. U odnosu na tačku II izreke svoje presude, Vrhovni sud se prilikom svoje ocene o tome da li je obaveštenje od 21. aprila 2008. godine bilo zasnovano na zakonu, prvo pozvao na zakonske odredbe koje utvrđuju zakon koji se primenjuje u okolnostima konkretnog slučaja. U tom pogledu, Sud je precizirao: *“Odredbe Zakona o radnim odnosima SAPK br. 12/89, bile su primenljive prema UNMIK/REG/1999/24 do usvajanja Osnovnog zakona o radu na Kosovu, Uredba UNMIK-a 2001/27, osim onih koje su u suprotnosti sa ovom Uredbom. Ovaj zakon je bio na snazi do njegovog ukidanja prema članu 27. Uredbe UNMIK-a 2001/27 i Zakonu o radu br. 03/L-212”*. Kao rezultat toga, Vrhovni sud je utvrdio da je pravilno stanovište nižestepenih sudova, koji su utvrdili da na osnovu člana 111. stav 2. Zakona o radnim odnosima SAPK br. 12/89, zaposleni odgovara *“samo za kršenja koja su bila normirana zakonom ili unutrašnjim aktom”*.
59. Drugo, Vrhovni sud je ocenio da obaveštenje od 21. aprila 2008. godine, *“ne sadrži zakonom predviđene elemente kao pravno uputstvo ili savet, ne poštuje predviđeno vreme za saslušanje stranke i da navodno kršenje zaposlenog ne odgovara disciplinskoj sankciji”*. Kao rezultat toga, Sud je utvrdio da je obaveštenje od 21. aprila 2008. godine, nezakonito, i potvrdio utvrđenja nižestepenih sudova, koji su utvrdili da protiv F.S. nije sproveden disciplinski postupak radi utvrđivanja *“njene odgovornosti i nije izrečena mera koja je adekvatna povredi predviđenoj internim aktom”*.
60. Što se pak tiče tačka I izreke presude, Vrhovni sud je obrazložio da su presude Osnovnog i Apelacionog suda u ovoj tački zahvaćene bitnim povredama iz člana 182. stav 2. tačka n) ZPP-a zbog toga što su *“zahvaćene nejasnoćama i nedostacima u izreci i njihovom obrazloženju što se tiče pojedinih činjenica koje se smatraju relevantnim za garantovanje pravičnog suđenja”*. U kontekstu ovog utvrđenja, Vrhovni sud je naveo sledeće: *“U ovom pravcu nedostaju razlozi o odlučujućim činjenicama koji imaju veze sa time da li je položaj zamenika menadžera kao radno mesto sa posebnim ovlašćenjima i da li je obavljao ove radne zadatke na ovom radnom mestu neko drugi, činjenica ova koja je veoma važna, imajući u vidu da od odlaska [F.S.] sa ovog radnog mesta pa do sada, prošlo [...] više od 10 godina i zbog ovog razloga, velikim očekivanjem se može verovati da je [podnosilac zahteva] sistematizovao nekog drugog kao treće lice, ne obuhvaćeno u ovaj proces, tako da nedostatak davanja, za sada još jedne druge alternative vraćanja [F.S.] u radni odnos kod [podnosioca zahteva] i obaveza [podnosioca zahteva] da [F.S.] vrati na radno mesto zamenika menadžera banke, ove presude čini neizvršivim i neshvatljivim zbog nedostatka obrazloženja u ovom pravcu”*.
61. Shodno tome, Vrhovni sud je zaključio da u postupku ponovljenog suđenja, Osnovni sud treba da otkloni nejasnoće po ovom pitanju i utvrdi: (i) da li radno mesto zamenika menadžera obuhvata posebne odgovornosti; (ii) kako se vrši izbor na ovo radno mesto; i (iii) da li je podnosilac zahteva popunio ovo radno mesto i da li postoji alternativa vraćanja na isto radno mesto ili na sličan položaj.

Parnični postupak u vezi sa prvom tačkom Presude Vrhovnog Suda [Rev. Br. 12/2020] od 19. februara 2020. godine

62. Sud najpre ističe da postupak koji se ogleda u nastavku nije povezan ili ne odnosi se na predmet ocene zahteva podnosioca zahteva, podnet Sudu dana 17. septembra 2020. godine. Dokumentaciju ili dopise koji su povezani sa postupkom koji se ogleda u nastavku, podnosilac zahteva je dostavio dana 7. marta 2022. godine.
63. Kao rezultat prve tačke presude Vrhovnog Suda [Rev. br. 12/2020] od 19. februara 2020. godine da predmet vrati na ponovno suđenje Osnovnom sudu, potonji je 9. decembra 2020. godine presudom [C. br. 932/2020] odlučio da:
- I. Usvoji tužbeni zahtev [F.S.] kao osnovan;
 - II. Da obaveže podnosioca zahteva da F.S: „ *nadoknadi zarade za period koji nije radio od 21.04.2008. godine do 30.09.2020. godine, dana dostavljanja veštačenja u sledećim iznosima: razlike u neto zaradama u iznosu od 156.861,00 € na ime kamate po sredstvima oročenim na 1 godinu bez odredišta (za razliku zarade) od momenta podnošenja tužbe do sastavljanja veštačenja od 30.09.2020. godine u iznosu od 18.521,00€ i ukupno u totalnom iznosu od 175.382,00 € na ime penzijskog doprinosa na neisplaćene zarade u iznosu od 17.598,00 € kao i na ime poreza na dohodak u iznosu od 13.758,00 € sve ovo u roku od 7 dana od dana prijema ove presude, pod pretnjom prinudnog izvršenja.*”;
 - III. Da obaveže podnosioca zahteva da F.S vrati na prethodno radno mesto; i
 - IV. Da obaveže podnosioca zahteva da plati troškove postupka u iznosu od 4.700,00 €.
64. Jednog neodređenog dana, podnosilac zahteva je uložio žalbu pred Apelacionim Sudom protiv presude Osnovnog suda.
65. Dana 10. januara 2022. godine, Apelacioni sud je u presudi [Ca. Br. 1578/2021] odbio kao neosnovanu žalbu podnosioca zahteva i potvrdio je presudu Osnovnog Suda [C. Br. 932/2020] od 19. februara 2021. godine.
66. Dana 24. februara 2022. godine, Osnovni Sud u Prizrenu, Izvršno odeljenje je donelo izvršni nalog [343/22] kojim je: (i) usvojio predlog F.S. o izvršenju presude [C. Br. 932/2020] od 9. decembra 2020. godine, pravosnažna od 10. januara 2022. godine, i izvršivom od 23. februara 2022. godine; (ii) obavezao je podnosioca zahteva da F.S. nadoknadi „*sumu od 175.382.00 € sa zateznom kamatom od 8% od momenta dozvole naloga do konačne isplate, na ime ličnog doprinosa sumu od 18.521.00€; na ime poreza na dobit sumu od 13.758.00€ [...]*“

Navodi podnosioca zahteva

67. Podnosilac zahteva tvrdi da je osporena presuda [Rev. br. 12/2020] Vrhovnog suda od 19. februara 2020. godine, odnosno tačka II njene izreke, doneta uz povredu osnovnih prava i sloboda zagarantovanih članom 24. [Jednakost pred zakonom] i članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava u vezi sa članom 6. (Pravo na pravično suđenje) EKLJP.

68. Podnosilac zahteva navodi povredu člana 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP zbog (i) nepostojanja obrazložene sudske odluke, i (ii) povrede načela pravne sigurnosti kao rezultat neusaglašenosti u sudskoj praksi Vrhovnog suda.
69. Drugo, povodom navoda o povredi člana 24. [Jednakost pred zakonom] Ustava, podnosilac zahteva precizira da je njegovo pravo na jednako postupanje povređeno kao rezultat diskriminatorских razlika u postupanju sa “*potpuno istim slučajevima*”.

I. Što se tiče navoda o povredi člana 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP

(i) Nepostojanje obrazložene sudske odluke

70. Podnosilac zahteva navodi da Vrhovni sud u svojoj osporenoj presudi nije dao “*dovoljno i jasno obrazloženje što se tiče odbijanja [njegovog] zahteva da primeni odredbe Osnovnog zakona o radu, Uredba UNMIK-a 2001/27 [u nastavku “Osnovni zakon o radu”], kao primenjivi zakon u konkretnom slučaju, kao stav koji je Vrhovni sud do trenutka donošenja osporene presude [primenjivao] na dosledan način u svojoj praksi. Tačnije, Vrhovni sud u osporenoj presudi u početku određuje koji je zakon primenjiv i u suprotnosti sa svojim određenjem i ne dajući jasno pravno obrazloženje, primenjuje ukinute odredbe Zakona o radnom odnosu SAPK-a br. 12/89 [dalje referisano kao “Zakon o radnom odnosu”]*”.
71. U tom kontekstu, podnosilac zahteva navodi da je radni spor pokrenut 2008. godine, i prema njegovim navodima, važeći zakon u Republici Kosovo na osnovu Uredbe UNMIK-a br. 1999/24, obuhvata: “*(a) Uredbe proglašene od Specijalnog Predstavnik Generalnog Sekretara i pomoćnih instrumenata donetih u skladu sa njim, i (b) Važeće zakonodavstvo u Kosovo 22. marta 1989. godine. Konkretnije, u to vreme je primenjen Osnovni zakon o radu objavljen Uredbom UNMIK-a 2001/27 od 8. oktobra 2001. godine. Član 27. ovog Zakona određuje da “Ova uredba ukida bilo koju odredbu važećeg zakona koja je u suprotnosti sa njom”. Shodno tome, dok je Osnovni zakon o radu regulisao jednu stvar od radnog odnosa, odredbe Zakona o radnom odnosu nisu našle primenu. Dalje, Osnovni zakon o radu, preko člana 11. reguliše u detalje raskid ugovora o radu i sadržinu obaveštenja o raskidu ugovora o radu*”.
72. Podnosilac zahteva dalje navodi da “*Uprkos postojanju jasnih zakonskih odredbi, Vrhovni sud u osporenoj presudi ne uspeva da jasno obrazloži koje se zakonske odredbe primenjuju u konkretnom slučaju*”.
73. Podnosilac zahteva navodi da je osporena presuda Vrhovnog suda “*nejasna i manjkava*” iz razloga što na jednoj strani utvrđuje da se “[...] *odredbe Zakona o radnom odnosu ne primenjuju kada su u suprotnosti sa Osnovnim zakonom o radu, a s druge strane, usvaja zaključke sudova nižih instanci, koji su realno u potpunosti zanemarili odredbe Osnovnog zakona o radu*”.
74. Podnosilac zahteva dalje podvlači da osporena presuda “[...] *osim što primenjuje ukinute odredbe jednog zakona, primenjuje i odredbe važećeg zakona, dakle*

Osnovnog zakona o radu, ali ne uspevajući obrazložiti logičku međusobnu povezanost između činjenica slučaja i primenljivih zakonskih odredbi“.

75. Podnosilac zahteva smatra da presuda Vrhovnog suda nije odgovorila na njegove navode o primeni odredbi Osnovnog zakona o radu na osnovu kojeg je izdato obaveštenje o raskidu ugovora o radu od 21. aprila 2008. godine.
76. Na kraju, podnosilac zahteva svoje navode o izostanku obrazloženja sudske odluke potkrepljuje pozivajući se i na sudsku praksu Suda, odnosno na slučajeve KI87/18, podnosilac *"IF Skadeforisikring"* (presuda od 15. aprila 2019. godine); KI35/18, podnosilac *"Bayerische Versicherungsverband"* (presuda od 6. januara 2020. godine); KI135/14, podnosilac *IKK Classic* (presuda od 10. novembra 2015. godine) i KI72/12, podnosilac *Veton i Ilfete Haziri* (presuda od 5. decembra 2012. godine), kao i na praksu Evropskog suda za ljudska prava (u daljem tekstu: ESLJP), odnosno na predmete *Higgins i drugi protiv Francuske* (presuda od 19. februara 1998. godine); *Van de Hurk protiv Holandije* (presuda od 19. aprila 1994. godine), *Buzescu protiv Rumunije* (presuda od 24. maja 2005. godine).

Što se tiče navoda o povredi načela pravne sigurnosti kao rezultat razlika u relevantnoj sudskoj praksi Vrhovnog suda

77. U kontekstu ovog navoda, podnosilac zahteva na početku naglašava da je izvršio istraživanje o sudskoj praksi Vrhovnog suda u predmetima sa istim činjeničnim i pravnim pitanjima kao u konkretnom slučaju. Na osnovu toga, podnosilac zahteva navodi da je *"[...] Vrhovni sud [donosio] potpuno različite odluke i obrazloženja od odluke i obrazloženja osporene presude"*. Podnosilac zahteva dalje podvlači da *"Sudska praksa Vrhovnog suda određuje da u sporovima pre stupanja na snagu Zakona br. 03/L-212 o radu, ista na dosledan način sprovodi samo relevantne odredbe Osnovnog zakona o radu, Uredbe UNMIK-a 2001/27 u slučajevima raskida ugovora rada zbog teških kršenja. Kao posledica razlike u donošenju odluka, prekršeno je i pravo na pravnu sigurnost kao garancija postavljena sa pravom na pravično suđenje prema članu 31. Ustava i članu 6. stav 1 EKLJP-a"*.
78. U prilog svom navodu, podnosilac zahteva se poziva na pet (5) presuda Vrhovnog suda, odnosno na presudu [Rev. br. 377/2018] od 20. novembra 2018. godine; presudu [Rev. br. 212/2019] od 11. jula 2019. godine; presudu [Rev. br. 1/2019] od 26. februara 2019. godine; presudu [Rev. br. 52/2019] od 11. marta 2019. godine i presudu [Rev. br. 60/2020] od 6. aprila 2020. godine.
79. U vezi sa gore navedenim presudama Vrhovnog suda, podnosilac zahteva, takođe, podvlači da je *"[...] i nakon donošenja osporene presude, Vrhovni sud donosio presude u istim činjeničnim i pravnim situacijama sa konkretnim slučajem, u skladu sa konsolidovanom praksom pre donošenja osporene presude. Samo u osporenoj presudi, Vrhovni sud je odstupio od svoje sudske prakse"*.
80. Konačno, podnosilac zahteva, na osnovu sudske prakse Vrhovnog suda, prikazane u gore navedenim presudama, i u ovom kontekstu, pozivajući se na sudsku praksu ESLJP-a i sudsku praksu Suda, smatra da praksa Vrhovnog suda u odnosu na osporenu presudu iznosi na videlo (i) duboke i dugotrajne razlike

“što se tiče zakonskih odredbi koje se primenjuju u sporovima iz radnog odnosa podnete pre stupanja na snagu Zakona br. 03/L-212, u poređenju sa zakonskim odredbama koje se primenjuju u osporenoj presudi”, i (ii) da zakonom predviđeni mehanizmi koji mogu da reše takve neusaglašenosti nisu primenjeni od strane Vrhovnog suda. Shodno tome, prema rečima podnosioca zahteva, ispunjeni su svi utvrđeni kriterijumi za procenu da li “odstupanja od prakse, sudeći u poslednjoj instanci, krše zahtev za pravično suđenje”.

II. Što se tiče navoda o povredi “prava na jednako postupanje” zbog diskriminatorских razlika u postupanju sa potpuno istim slučajevima

81. S tim u vezi, podnosilac zahteva navodi da *“prema gore navedenoj uporednoj analizi, vidljivo je da u svim sporovima radnog odnosa sa istim činjeničnim i pravnim stanjem, kao tužena stranka ili stranka poslodavca je Kosovska energetska korporacija A.D. [dalje referisano kao “KEK”]. Prema Zakonu br. 03/L-087 o javnim preduzećima, KEK je centralno javno preduzeće. Podnosilac zahteva primećuje da je u svim ovim slučajevima, Vrhovni sud Kosova primenio samo Osnovni zakon o radu, zaključujući da Zakon o radnom odnosu ne nalazi primenu. Kao posledica, u svim slučajevima je odlučeno u korist tužene stranke - KEK, dok je u slučaju [podnosioca zahteva], koji je privatno preduzeće, odlučeno drugačije”.*
82. U tom kontekstu, podnosilac zahteva se poziva na sadržaj člana 24. Ustava, navodeći da *“ovaj član garantuje jednakost svih lica pred zakonom i određuje pravo na jednaku sudsku zaštitu, bez nijedne razlike između njih. U stvari, svrha ovog člana je zabrana diskriminacije, kao osnovni preduslov obezbeđenja poštovanja svih drugih ljudskih prava koja garantuje Ustav”.* Sledom toga, podnosilac zahteva se poziva na slučaj Suda K104/12, sa podnosiocem *Esat Kelmendi*, u kome je Sud, između ostalog, utvrdio i povredu člana 24. Ustava u vezi sa članom 14. EKLJP.
83. Kao rezultat toga, podnosilac zahteva smatra da je on *“stavljn u neravnopravan položaj sa drugim licima, odnosno KEK-om, koji je dobio svoje slućajeve sa istom činjeničnom situacijom i pravnom situacijom kao ona [podnosioca zahteva]”.*
84. Na kraju, podnosilac zahteva traži od Suda (i) da proglasi njegov zahtev prihvatljivim; (ii) da utvrdi da je došlo do povrede člana 24. i člana 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP; (iii) da proglasi ništavom presudu [Rev. 12/2020] Vrhovnog suda od 19. februara 2020. godine; i (iv) vrati predmet Vrhovnom sudu na ponovno odlučivanje.

Zahtev za ispravku i dopunu zahteva

85. Sud podseća da je podnosilac zahteva dana 27. aprila 2021. godine, pred sudom podneo *„zahtev za ispravku i dopunu zahteva za ocenu ustavnosti Presude Vrhovnog suda Kosova Rev. Br. 12/2020 od 19. februara 2020. godine.* Njen dopis je pravna zastupnica zasnovala na Pravilu 34 [Prepravljanje podnesaka i odgovora] Poslovnika o radu.
86. Podnosilac zahteva u vezi sa tim naglašava da:

„Ispravka dolazi kao posledica tehničke greške u stavu 26 Zahteva podnetog putem odgovarajućeg obrasca, odnosno deo III Obrazloženje Zahteva i Navodne Povrede Ustava. Stav 26 se takođe prepravljaja i menja se prva rečenica u stavu sa sledećom rečenicom:

*„Na osnovu analize gore navedenih presuda, više je nego evidentno da je u slučajevima sa istim činjeničnim i pravnim okolnostima, **Vrhovni Sud** doneo presude koje se razlikuju od osporene Presude kako pre donošenja osporene Presude, tako i nakon donošenja iste.“*
Preostali deo stava 26 ostaje nepromenjen“.

87. Podnosilac zahteva nastavlja: *„Sa druge strane, dopuna dolazi kao posledica Presude Rev. Br. 1 04/20 doneta dana 25. februara 2021. godine od strane Vrhovnog suda Kosova, a koju je podnositeljka zahteva primila dana 23. aprila 2021. godine. Navedena presuda daje epilog sporu sa činjeničnim okolnostima i pravnim osnovom koji je identičan sa Presudom Rev. Br. 12/2020 od 19. februara 2020. godine, protiv koje je podnositeljka zahteva podnela zahtev za ocenu ustavnosti. Tačnije, Presuda Rev. Br. 104/2020 od 25. februara 2021. godine se tiče pravnog pitanja u sporu tužioca S.R. [...] protiv tužene Raiffeisen Bank na Kosovu. U navedenom slučaju, Raiffeisen Banka je prekinula ugovor o radu tužioca S.R. zato što je on zajedno sa njegovim kolegom F.S. bez ovlašćenja dao sredstva Raiffeisen Banke klijentu Xh.B., vlasniku menjačnice „M“ u sumi od 87.000.00. Protiv obaveštenja o prekidu ugovora o radu, oboje su podneli tužbu tražeći da je poništi kao nezakonito obaveštenje Raiffeisen Banke o prekidu ugovora o radu. Iako je u spornom pitanju gde je tužilac bio F.S. Vrhovni sud odbio reviziju podnetu od Raiffeisen Banke, u drugom spornom pitanju gde je tužilac bio S.R., Vrhovni sud je prihvatio reviziju podnetu od strane Raiffeisen Banke. Oba sporna pitanja su imala identične činjenice i isti pravni osnov. Nasuprot tome, Raiffeisen Banka je primila dve Presude koje su u potpunosti u suprotnosti jedna sa drugom.*
88. U nastavku ovoga, podnosilac zahteva naglašava da podnosi ovu dopunu Zahteva za ocenu ustavnosti Presude Vrhovnog suda Rev. Br. 12/2020 od 19. februara 2020. godine. Tačnije, dopunjava se stav 50 Zahteva, tačka a) određivanje da li postoje „duboke i dugoročne razlike“ u sudskoj praksi domaćih sudova, navodeći uporednu analizu i sa sadržajem Presude br. 1004/2020 od 25. februara 2021. godine.
89. Nakon sažetka sadržaja ove Presude, podnosilac zahteva zaključuje da *„jasno je da je Vrhovni Sud u Presudi Rev. Br. 104/20 od 25. februara 2021. godine, u suprotnosti sa Presudom Rev. Br. 12/2020 od 19. februara 2020. godine, koja je u postupku ocene ustavnosti, primenio samo odredbe Osnovnog Zakona o Radu, odnosno Uredbu UNMIK-a br. 1999/24 od 12. decembra 1999. godine.“*

Zahtev za privremenu meru protiv presude [Ac. Br. 1578/2021] od 10. januara 2022. godine Apelacionog suda

90. Sud podseća da je 7. marta 2022. godine podnosilac podneo zahtev Sudu za uvođenje privremene mere protiv presude Apelacionog suda [Ca. br. 1578/2021] od 10. januara 2022. godine, koja je doneta u parničnom postupku. Sud ponavlja

da se sprovedeni parnični postupak odnosi na prvu tačku izreke presude Vrhovnog suda [Rev. br. 12/2020] od 19. februara 2020. godine, u kojoj je poslednje navedeni odlučio da:

„Revizija tužene “Raiffeisen banke” [podnosilac zahteva] prihvata se kao delimično osnovana, i poništavaju se presuda Apelacionog suda [...] i presuda Osnovnog suda u Prizrenu, C. br. 593/2014 od 21. septembra 2015. godine u delu III dispozitiva koji se odnosi na obavezu [podnosioca zahteva] da vrati tužitelja na radno mesto na kome je radio, kao zamenik nemadžera Raiffeisen Banke-Filijale u Prizrenu i u ovom delu, predmet se vraća Osnovnom sudu na ponovno suđenje“.

91. Sud primećuje da prva tačka izreke osporene presude Vrhovnog suda nije predmet ocene zahteva podnosioca zahteva, zato što je podnosilac u svom zahtevu koji je podnet Sudu 17. septembra 2020. godine tražio ocenu ustavnosti druge tačke presude Vrhovnog Suda [Rev. br. 12/2020] od 19. februara 2020. godine, u kojoj je odlučeno da:

„Odbija se kao neosnovana revizija [podnosioca zahteva] na presudu Apelacionog suda Ac. br. 484/2016 od 18. septembra 2019. godine u vezi II dela izreke presude Osnovnog suda u Prizrenu, C. br. 593/2014 od 21. septembra 2015. godine, a koja se tiče poništenja kao nezakonitog obaveštenja [podnosioca zahteva] od 21. aprila 2008. godine u vezi sa prekidom ugovora o radu tužiocu.“

92. Podnosilac zahteva u svom zahtevu od 7. marta 2022. godine za izricanje privremene mere obrazlaže da: *„Od dana podnošenja zahteva za Procenu ustavnosti osporene Presude, konkretno 17.09.2020. godine, pa sve do prijema Naloga za dozvoljavanje izvršenja na osnovu izvršnog naslova, vrednost 199.398,00 Eur, proteklo je više od 1 godine i 5 meseci. Imajući u vidu dosadašnje iskustvo u razmatranju predmeta, kao i dosadašnju praksu u pogledu trajanja odlučivanja, podnosilac zahteva je ocenio da će Ustavni sud odlučivati o predmetu brže od sudova prvog i drugog suda. Ova procena se zasniva na činjenici da je parnični postupak vođen u predmetu u početku trajao 12 godina, računajući od podnošenja tužbe (2008.), do osporene presude (2020.). U međuvremenu, u ponovnom postupku postupak se vodio manje od 2 godine, računajući od donošenja osporene presude do donošenja presude CA. br. 1578/2021 od 10.01.2022. Dakle, podnošenjem Zahteva za ocenu ustavnosti, podnosilac nije smatrao potrebnim da podnese zahtev za privremenu meru“.*

93. Podnosilac zahteva dalje tvrdi da: *„[...] izvršenje presude CA.br. 1578/2021 od 10.01.2022.godine prouzrokovalo bi nenadoknadivu finansijsku štetu u iznosu od 199.398,00 Eur. Predmetni iznos predstavlja izuzetno veliko opterećenje za podnosioca zahteva. Izvršenje navedenog iznosa bi značilo da bi tužilac [F.S] prihvatio predmetnu gotovinu, u kom slučaju automatski stiče pravo da njome slobodno raspolaže. Ako Ustavni sud presudom proglasi prihvatljivim Zahtev za ocenu ustavnosti osporene presude i utvrdi da je došlo do povrede, onda izvršna isprava, odnosno presuda CA. br. 1578/2021 se poništava i ne proizvodi pravno dejstvo. Međutim, za podnosioca zahteva, protiv izvršenja kao pravnog leka bilo bi neefikasno jer bi tužilac [F.S.] potrošio, otuđio, uložio u celini ili*

delimično sredstva dobijena u izvršenju. Tužitelj [F.S] je prosečnog ekonomskog statusa i ne poseduje imovinu koja je ekvivalentna iznosu koji je dozvoljen nalogom za izvršenje da bi eventualno omogućio izvršenje od strane podnosioca zahteva“.

94. Podnosilac zahteva dalje navodi da: *“Eventualni povratak na posao i ponovni odlazak bi prouzrokovali ne samo finansijsku štetu. Za Podnosioca zahteva biće izazov da u posao integriše bivšeg zaposlenog koji je, suprotno svim pravilima radnog mesta, i važećim zakonima, zloupotrebio sredstva banke, odnosno štediša, za interese i u korist trećih strana. Istovremeno, svi zaposleni i bivše kolege tužioca su upoznati sa predmetnim slučajem, te bi povratak na posao takvog bivšeg radnika bio krajnje demorališuće za sve ostale zaposlene koji svoje dužnosti obavljaju časno i tačno. Prema tome, za podnosioca zahteva, povratak na posao dok je slučaj u toku pred Ustavnim sudom predstavljao bi nenadoknadivu štetu“.*
95. Podnosilac zahteva dalje navodi da: *„[...] Ostaje nejasno zašto je Osnovni sud u Prizrenu izdao takav nalog, kada je jasno da banke uživaju dovoljnu likvidnost da izmire svoje obaveze finansijski legalno, i shodno tome ne postoji rizik da izvršenje neće biti uspešno zbog nedostatka sredstava. Blokiranje računa podnosioca zahteva je ozbiljna mera koja će ozbiljno ugroziti sve transakcije klijenata i finansijski sistem. Shodno tome, šteta je takođe nepopravljiva“.*
96. Na kraju svog zahteva za privremenu meru, podnosilac takođe smatra da: *„[...] izricanje privremene mere u ovom slučaju je u javnom interesu zbog značaja Ustavom zagantovanih ljudskih prava i sloboda, i interesa pravilnog sprovođenja pravde i očuvanja finansijskog sistema. Stoga, bez prejudiciranja drugih odluka koje treba da donese Ustavni sud u vezi sa prihvatljivošću ili meritumom zahteva, privremena mera treba da bude doneta na takav način da zaštiti javni interes pravilnog sprovođenja pravde“.*
97. Konačno, podnosilac zahteva predlaže uvođenje privremene mere protiv presude Apelacionog suda [Ca. br. 1578/2021] od 10. januara 2021. godine, u kojem traži da se: *„[...] obustavi svaki izvršni postupak, radnje javnih organa koji proističu iz te presude do konačne odluke Ustavnog suda Republike Kosovo“.*

Odgovor Vrhovnog suda, podnet dana 10. oktobra 2021. godine

98. Sud podseća da je dana 7. oktobra 2021. godine, u vezi sa sadašnjim zahtevom odnosno KI133/220 i zahtevom KI78/21 poslao Vrhovnom Sudu zahtev za odgovor na pitanja: (i) *Koliko je to moguće, molimo vas da obavestite Sud u vezi sa praksom Vrhovnog Suda, u kojim se predmetima primenjuju odredbe Zakona o Radnom Odnosu SAPK br. 12/89 ili Osnovnog Zakona o Radu [Uredba UNMIK-a 2001/27] i (ii) molimo vas da nas obavestite koja je relevantna sudska praksa u vezi sa tumačenjem i primenom Zakona o Radnom Odnosu SAPK iz 1989. godine, i odredbi Osnovnog Zakona o Radu [Uredba UNMIK-a 2001/27] u slučaju prekida radnog odnosa putem Obaveštenja od strane poslodavca, a kao rezultat utvrđivanja povrede radnih dužnosti od strane zaposlenika. Konkretnije, molimo vas da nas obavestite da li Vrhovni Sud ima neku konsolidovanu sudsku praksu u ovim slučajevima ili se pitanje*

tumačenja i primene odredbi Zakona o Radnom Odnosu SAPK-a br. 12/89 ili Osnovnog Zakona o Radu [Uredba UNMIK-a 2001/27] razmatra od slučaja do slučaja. Ukoliko Vrhovni sud ima neku doslednu i konsolidovanu praksu u vezi sa gore navedenim pitanjima, molimo vas da nam takođe objasnite od kada je tačno počelo sa konsolidacijom sudske prakse Vrhovnog Suda.

99. U svom odgovoru, podnetom dana 10. oktobra 2021. godine, Vrhovni sud je na pitanja Suda odgovorio sledeće:

„Pre svega vas obaveštavamo da se u vezi sa tumačenjem i primenom odredbi dva gore navedena Zakona u slučaju prekida radnog odnosa putem obaveštenja poslodavca, kao rezultat utvrđivanja povrede radnih dužnosti od strane zaposlenika, Vrhovni sud Kosova nema neku konsolidovanu sudsku praksu već se tumačenje ova dva zakona, u gore navedenim slučajevima, vrši posebno za svaki slučaj, prosto rečeno za svaki predmet. Međutim, treba se objasniti da unutar veća Vrhovnog suda, u civilnim postupcima, postoji sledeći konsenzus: Zakon o Radnim Odnosima SAPK-a br.12/89 i Osnovni zakon o Radu (UNMIK Uredba 2001/27) su bili na snazi sve do stupanja na snagu Zakona o Radu Republike Kosova od 17.12.2010. godine, objavljen u Službenom glasniku br. 90 dana 01.12.2010. godine, gde se u članu 99, stav 1 ovog Zakona propisuje da „Stupanjem na snagu ovog Zakona, stavlja se van snage Pravilnik UNMIK-a br. 2001/ 27 o Osnovnom Zakonu o radu na Kosovu od 8.oktobra 2001, Zakon o radnim odnosima SAP Kosovo od 1989 i Zakon o radnim odnosima bivše Jugoslavije iz 1977. godine sa odgovarajućim amandamima“.

Iz ove odredbe proizilazi da je Zakon o radnim odnosima SAPK-a iz 1989. godine bio na snazi i u primeni do donošenja Novog zakona o radu iz 2010. godine, međutim, on u celini nije mogao da se primeni, ovaj je zato što član 27. Osnovnog zakona o radu Kosova (Uredba UNMIK-a br. 2001/27) predviđa da ova Uredba zamenjuje svaku odredbu važećeg zakona koja nije u skladu sa njom. S obzirom na to da ovim Osnovnim zakonom o radu iz 2001. godine nije predviđen disciplinski postupak za teže povrede radnih obaveza od strane zaposlenog, Vrhovni sud je smatrao da utvrđivanje ovih teških povreda, njihovo izvršenje od strane zaposlenog i odgovornost za njihovo izvršenje mora se dokazati u disciplinskom postupku predviđenom navedenim Zakonom o radnim odnosima, budući da Osnovni zakon o radu iz 2001. godine ne predviđa nikakav disciplinski postupak, niti način utvrđivanja ovih disciplinskih prekršaja, niti ovlašćenje poslodavac koji izriče disciplinske mere za različite disciplinske prekršaje. Sada je sa Zakonom o radu iz 2010. godine situacija potpuno jasna, jer disciplinski postupak uopšte nije predviđen, ali ostaje da poslodavci svojim internim aktima donesu propise o disciplinskom postupku.

To znači da je u disciplinskom postupku u praksi dodatno primenjen Zakon o radnim odnosima iz 1989. godine. U ovoj situaciji u praksi, međutim, Vrhovni sud je pravio neke razlike od slučaja do slučaja, npr. u 5 slučajeva opisanih u pratećim dokumentima zahteva za izdavanje ovog obaveštenja, u kojima je Vrhovni sud doneo presudu, a koji se odnose na spor između zaposlenih i KEDS-a, ovaj sud je zaključio da zbog činjenice da je prilikom interne revizije, interne kontrole KEDS-a, preko ad-hoc komisija, potvrđen

disciplinski prekršaj zaposlenih koji se odnosio na krađu imovine KEDS-a, struje, nestavljenjem plombi na strujomerima ili intervenisanjem suprotno zakonu na tim brojilima i na druge načine, ove činjenice koje je interna kontrola proveravala kroz stručnu kontrolu ovih brojila preko „baždarenja“, rezultirale su da je činjenično stanje potpuno i tačno utvrđeno u pogledu disciplinskih prekršaja, dok je disciplinsku sankciju izrekao prvostepeni i drugostepeni organ kako je bliže propisano Unutrašnjim Poslovníkom i Disciplinskim kodeksom KEDS-a. Štaviše, ova dva interna pravna akta KEDS-a predviđaju da je u ovim slučajevima postupak kratak, pa je Vrhovni sud obrazložio da ne vodi poseban disciplinski postupak nasuprot tačnog i pravičnog utvrđivanja činjeničnog stanja od strane revizora, tj. unutrašnje kontrole KEDS-a, čime se dolazi do zaključka da nema proizvoljnosti u slučaju izricanja disciplinske sankcije odgovornom zaposlenom, disciplinski prekršaj i čiju odgovornost je utvrdio interni revizor poslodavca.

Što se tiče dve presude koje su u proceduri u Ustavnom sudu, mi ne možemo da damo nikakvo objašnjenje, jer je o njima u tim presudama sve rečeno i mi ne želimo da na bilo koji način intervenišemo.

Relevantne ustavne i zakonske odredbe

Ustav Republike Kosovo

Član 24. [Jednakost pred zakonom]

- 1. Pred zakonom su svi jednaki. Svako ima pravo na jednaku zakonsku zaštitu, bez diskriminacije.*
- 2. Niko se ne sme diskriminisati na osnovu rase, boje, pola, jezika, veroispovesti, političkog ili nekog drugog uverenja, nacionalnog ili društvenog porekla, veze sa nekom zajednicom, imovine, ekonomskog ili socijalnog stanja, seksualnog opredeljenja, rođenja, ograničene sposobnosti ili nekog drugog ličnog statusa.*
- 3. Načelo jednakosti pred zakonom ne sprečava sprovođenje i usvajanje privremenih mera, neophodnih za zaštitu i napredak prava pojedinaca i grupa koje nisu jednake. Takve mere se mogu sprovesti samo do ostvarenja cilja radi kojeg su uspostavljene.*

Član 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje]

- 1. Svakom se garantuje jednaka zaštita prava pred sudom, ostalim državnim organima i nosiocima javnih.*
- 2. Svako ima pravo na javno, nepristrasno i pravično razmatranje odluka o pravima i obavezama ili za bilo koje krivično gonjenje koje je pokrenuto protiv njega/nje, u razumnom roku, od strane nezavisnog i nepristrasnog, zakonom ustanovljenog, suda.*
- 3. Suđenje je javno, osim u slučajevima kada sud, iz posebnih razloga, smatra da je isključivanje štampe ili javnosti, u korist pravde, ako bi njihovo prisustvo moglo naškoditi javnom redu ili nacionalnoj sigurnosti,*

interesima maloletnika, ili zaštiti privatnog života stranaka u postupku, na zakonom propisan način.

4. Svako ko je optužen za krivično delo ima pravo da ispituje prisutne svedoke i da zahteva obavezno pojavljivanje svedoka, veštaka i ostalih lica, koja mogu razjasniti činjenice.

5. Svako ko je optužen za krivično delo će se smatrati nevinim, sve dok se ne dokaže njegova/njena krivica, u saglasnosti sa zakonom.

Evropska konvencija o ljudskim pravima

Član 6. (Pravo na pravično suđenje)

1. Svako, tokom odlučivanja o njegovim građanskim pravima i obavezama ili o krivičnoj optužbi protiv njega, ima pravo na pravičnu i javnu raspravu u razumnom roku pred nezavisnim i nepristrasnim sudom, obrazovanim na osnovu zakona. Presuda se izriče javno, ali se štampa i javnost mogu isključiti s celog ili s dela suđenja u interesu morala, javnog reda ili nacionalne bezbednosti u demokratskom društvu, kada to zahtevaju interesi maloletnika ili zaštita privatnog života stranaka, ili u meri koja je, po mišljenju suda, nužno potrebna u posebnim okolnostima kada bi javnost mogla da naškodi interesima pravde.

[...]

Zakon o radnim odnosima [Službeni list SAPK br. 12/89]

Član 73.

Za vreme prekida rada do koga nije došlo krivicom radnika, radnik uživa pravo na naknadu ličnog dohotka, radniku pripada pravo na naknadu u visini prosečnog ličnog dohotka ostvarenog u poslednja tri meseca.

[...]

Poglavlje VIII ODGOVORNOST RADNIKA

1. Odgovornost za povredu radne obaveze

Član 111.

Stupanjem na rad u osnovnoj organizaciji radnik preuzima obaveze u vezi sa radom [radne obaveze], utvrđene samoupravnim opštim aktom osnovne organizacije i zakonom.

Radnik odgovara samo za povrede radne obaveze koje su u vreme izvršenja bile utvrđene zakonom ili samoupravnim opštim aktom osnovne organizacije.

Član 112.

Ovlašćeni organi su dužni da podnesu zahtev za pokretanje disciplinskog postupka u roku od osam dana od saznanja za povredu radne obaveze i za učinioca.

Disciplinska komisija je dužna da zahtev za pokretanje postupka razmotri i uzme u postupak u roku od 15 dana od dana kada je zahtev podnet.

Disciplinski postupak je hitan.

Član 113.

Poslovodni organ, odnosno imenovani radnik sa posebnim ovlašćenjima i odgovornostima može za lakše povrede radnih obaveza izreći disciplinsku meru opomena i javna opomena i privremeno udaljiti radnika iz osnovne organizacije, odnosno sa poslova i radnih zadataka pod uslovima i na način utvrđen samoupravnim opštim aktom.

Pre izricanja disciplinske mere, odnosno udaljenja radnika sa rada iz stava 1. ovog člana, poslovodni organ, odnosno imenovani radnik sa posebnim ovlašćenjima i odgovornostima, dužan je da sasluša radnika.

Protiv odluke o izricanju disciplinske mere i udaljenju sa rada iz stava 1. ovog člana, radnik može podneti prigovor nadležnom organu u roku od 8 dana od dana dostavljanja odluke o izrečenoj meri, odnosno privremenom udaljenju.

Uredba UNMIK-a br. 2001/27 o osnovnom zakonu o radu na Kosovu

Član 11.

Prestanak ugovora o radu

11.1 Ugovor o radu prestaje:

- (a) smrću zaposlenog;*
- (b) pisanim sporazumom između zaposlenog i poslodavca;*
- (c) ako zaposleni ozbiljno povredi obaveze iz radnog odnosa;*
- (d) ako zaposleni ne izvršava svoje obaveze na zadovoljavajući način;*
- (e) nakon isteka vremena na koji je ugovor sklopljen, i*
- (f) po sili zakona.*

11.2 Ugovor o radu poslodavac raskida ako zaposleni ozbiljno povredi obaveze iz radnog odnosa ili ako zaposleni ne izvršava svoje obaveze na zadovoljavajući način.

11.3 U ozbiljne povrede obaveza iz radnog odnosa spadaju:

- (a) neopravdano odbijanje ispunjavanja obaveza navedenih u ugovoru o radu;*
- (b) krađa, uništenje, oštećene ili neovlašćeno korišćenje imovine poslodavca;*
- (c) otkrivanje poslovnih tajni;*
- (d) konzumacija droge ili alkohola na radnom mestu; i*
- (e) ponašanje tako ozbiljne prirode da bi bilo nerazumno očekivati da se radni odnos nastavi.*

11.4 U nezadovoljavajuće izvršenje obaveza spada:

(a) neopravdano izostajanje sa posla; i
(b) ponovljene greške, koje same po sebi ne opravdavaju otpuštanje, ali koje zbog svog ponavljanja i ozbiljnosti ometaju normalan tok radnog odnosa.

11.5 U slučajevima u kojima se primenjuje Član 11.2:

(a) poslodavac pismenim putem obaveštava zaposlenog da namerava da raskine ugovor o radu. To obaveštenje mora sadržavati razloge zbog kojih se ugovor raskida, i

(b) održava se sastanak između poslodavca i zaposlenog i na tom sastanku poslodavac zaposlenom daje usmeno objašnjenje o razlogu za raskid ugovora. Ako je zaposleni član sindikata, on ima pravo da predstavnik sindikata, on ima pravo da predstavnik sindikata prisustvuje tom sastanku.

11.6 Ugovor o radu raskida se po sili zakona kada poslodavac utvrdi da zaposleni iz zdravstvenih razloga više nije u mogućnosti da obavlja rad ili službu za koje je on/ona zaposlen i ako ne postoji alternativan posao koji bi on/ona bio u mogućnosti da obavlja. Poslodavac će zaposlenog obavestiti o raskidu ugovora mesec dana pre raskida.

11.7 Poslodavac može da raskine ugovor o radu zbog privrednih, tehnoloških ili organizacijskih promena u preduzeću.

11.8 U slučajevima raskida ugovora o radu, poslodavac će zaposlenom na njegov zahtev da izda potvrdu na kojoj je naznačeno ime zaposlenog, priroda ili vrsta rada ili službe za koju je on/ona bio zaposlen, trajanje radnog odnosa, osnovna plata/nadnica i svi dodaci i prihodi i procena njegovog/njenog obavljanja radnih obaveza u vreme trajanja radnog odnosa.

[...]

Član 27.

Zakon koji je u primeni

Ova Uredba ima prednost nad bilo kojom odredbom zakona koji je u primeni koja nije u saglasnosti sa njom.

Član 28.

Stupanje na snagu

Ova uredba stupa na snagu 8. oktobra 2001. godine.

Uredba UNMIK-a br. 1999/24 o zakonu koji se primenjuje na Kosovu, usvojena 12. decembra 1999. godine

Član 1.

Zakon koji se primenjuje

1.1 *Zakon koji se primenjuje na Kosovu je sledeći:*

(a) *Uredbe koje objavljuje Specijalni predstavnik Generalnog sekretara zajedno sa dole navedenim dopunskim pravnim instrumentima; i*

(b) *Zakon koji je bio na snazi na Kosovu na dan 22. marta 1989. godine.*

U slučaju spora, uredbe i dole navedeni dopunski pravni instrumenti imaju prednost.

Član 3.
Stupanje na snagu

Ova Uredba se primenjuje retroaktivno od 10. juna 1999. godine.

Ocena zahteva za dopunu i ispravku zahteva i prihvatljivosti zahteva

(i) Ocena zahteva za dopunu i ispravku zahteva

100. U vezi sa zahtevom podnosioca zahteva za ispravku i dopunu njegovog zahteva, podnetog 27. aprila 2021. godine, Sud podseća da je podnosilac zahteva, oslanjajući se na pravilo 34 [Prepravljavanje podnesaka i odgovora] Poslovnika o Radu, podneo zahtev za ispravku i dopunu zahteva podnetog 17. septembra 2020. godine. S tim u vezi, Sud podseća da ovaj podnesak nije sadržao zahtev za ispravku tehničkih ili numeričkih grešaka, već je sadržao dopunu njegove tvrdnje u vezi sa povredom principa pravne sigurnosti kao rezultat protivrečne prakse u Vrhovnom Sudu, potkrepljujući ovo poslednje podnošenjem jedne kopije Presude [Rev. br. 104/20] od 25. februara 2021. godine Vrhovnog suda, koja je Presuda od strane ovog suda doneta nakon podnošenja njegovog zahteva pred Ustavnim sudom.
101. S tim u vezi, Sud se prvenstveno poziva na stav 1 pravila 34 Poslovnika o Radu, koji propisuje da *„U bilo koje vreme pre nego što sudija izvestilac podnese svoj izveštaj, strana koja je podnela podnesak ili odgovor, ili Sud ex officio, može dostaviti Sekretarijatu prepravljenu pismenu ispravku u brojkama navedenu u materijalu koji je podnet“*.
102. U nastavku, Sud se takođe poziva i na stav 4 pravila 22 [Procesuiranje podnesaka] Zakona i stav (2) pravila 33 (Registracija podnesaka i rokovi podnošenja) Poslovnika o Radu, koji propisuju

Član 22
[Procesuiranje podnesaka]

„4. Ukoliko podnesak ili odgovor na isti nije jasan i kompletan, sudija izvestila o tom informiše stranku i određuje rok od najviše petnaest (15) dana za razjasnjenje ili dopunu podneska. Sudija izvestilac ima pravo da zatraži dodatne dokaze, ukoliko je to neophodno radi procene prihvatljivosti i osnovanosti podneska“

Pravilo 33
(Registracija podnesaka i rokovi podnošenja)

[...]

(2) Ako podnesak ne sadrži sva neophodna dokumenta, sudija izvestilac će preko Sekretarijata obavestiti podnosioca čiji su podaci poznati da podnesak treba da se dopuni dokumentima koja su određena u podnesku i

tačno će odrediti da ta dokumenta treba da se dostave u roku od 15 (petnaest) dana od dana podnošenja podneska.

(3) Samo ako se ne traži od Suda ili ako je dobijena pismena dozvola od Suda, stranka ne može podneti nikakav dokument nakon 15 (petnaest) dana od dana podnošenja podneska. Sud može da naloži kraći rok kada je za podnesak potreban ubrzani postupak.

[...]

103. Sud, oslanjajući se na stav (1) pravila Poslovnika o radu, ponavlja da podnesak podnosioca zahteva podnet dana 27. aprila 2021. godine, sadrži dopunu navoda kao što sledi:

„Prepravljjanje dolazi kao posledica tehničke greške u stavu 26. zahteva podnetog preko dotičnog obrasca, odnosno dela III, Opravdanost zahteva i navodno kršenje Ustava. Stav 26. se prepravlja tako da se prva rečenica stava zamenjuje sledećom rečenicom:

Na osnovu analize gore navedenih presuda, više je nego evidentno da u slučajevima sa istim činjeničnim i pravnim okolnostima, Vrhovni sud je izdao presude sa obrazloženjima koja se razlikuju od osporene presude kako pre donošenja osporene presude, tako i nakon njenog donošenja“.

Deo u nastavku stava 26. ostaje neizmenjen.“

104. Dok što se tiče dopune zahteva, podnosilac zahteva je dostavio Sudu i kopiju presude [Rev. br. 104/20] od 25. februara 2021. godine koju je Vrhovni sud doneo nakon podnošenja zahteva podnosioca dana 17. septembra 2020. godine.

105. U svetlu gore navedenog razmatranja, Sud zaključuje da je podnesak koji je podnet od strane podnosioca zahteva za dopunu zahteva podnet van proceduralnih rokova i pada van oblasti delovanja gore navedenih pravila, i to zbog razloga što je početni zahtev podnet dana 17. septembra 2020. godine, dok su dodatni dokumenti za dopunu istog podneti dana 27. aprila 2021. godine. Pored toga, podnesak podnet 27. aprila 2021. godine se ne tiče ispravke tehničkih ili numeričkih grešaka početnog zahteva, već je povezan sa dopunom navoda i podnošenjem dodatnih informacija. Samim tim, Sud će nastaviti sa razmatranjem tvrdnji podnosioca zahteva na osnovu dokumentacije koja je bila u prilogu u zahtevu koji je podnet dana 17. septembra 2020. godine.

(ii) Ocena prihvatljivosti zahteva

106. Sud prvo razmatra da li je zahtev ispunio uslove prihvatljivosti, koji su utvrđeni Ustavom, predviđeni Zakonom i dalje precizirani Poslovníkom.

107. U tom smislu, Sud se poziva na stavove 1. i 7. člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, koji utvrđuju:

“1. Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način.

[...]

7. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom”.

108. Sud se takođe poziva i na stav 4. člana 21. [Opšta načela] Ustava, koji propisuje: *“Ustavom utvrđena prava i osnovne slobode važe i za pravna lica, onoliko koliko su izvodljiva”.*
109. U tom smislu, Sud primećuje da podnosilac zahteva, u svojstvu pravnog lica, odnosno bankarske institucije, ima pravo da podnese ustavnu žalbu pozivajući se na navodne povrede svojih osnovnih prava i sloboda, koja važe i za pojedince i za pravna lica (vidi slučaj KI41/09, podnosilac zahteva *Univerzitet AAB-RIINVEST L.L.C.*, rešenje o neprihvatljivosti od 3. februara 2010. godine, stav 14).

Član 47.
(Individualni zahtevi)

“1. Svaka osoba ima pravo da od Ustavnog suda zatraži pravnu zaštitu ukoliko smatra da njena Ustavom zagarantovana prava i slobode krši neki javni organ.

2. Osoba može da podnese pomenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva ostala zakonom određena pravna sredstva”.

Član 48.
(Tačnost podneska)

“Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori”.

Član 49.
(Rokovi)

“Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku...”.

110. Što se tiče ispunjenja ovih uslova, Sud utvrđuje da je podnosilac zahteva ovlašćena strana koja osporava akt javnog organa, odnosno tačku II izreke presude [Rev. br. 12/20] Vrhovnog suda od 19. februara 2020. godine. U vezi sa tačkom I izreke gore navedene presude Vrhovnog suda, Sud podseća da je Vrhovni sud vratio predmet prvostepenom sudu, odnosno Osnovnom sudu na ponovno odlučivanje. Međutim, u vezi sa tačkom II izreke navedene presude, koju osporava podnosilac zahteva, Sud primećuje da je ta presuda u ovoj tački konačna, i stoga utvrđuje da je podnosilac zahteva iscrpeo sva pravna sredstva utvrđena zakonom. Podnosilac zahteva je takođe naglasio osnovna prava i slobode za koje tvrdi da su mu povređeni u skladu sa zahtevima iz člana 48. Zakona i podneo je svoj zahtev u skladu sa rokovima određenim u članu 49. Zakona.

111. Sud utvrđuje da zahtev podnosioca zahteva ispunjava i uslove prihvatljivosti utvrđene stavom (1) pravila 39. Poslovnika. Isti se ne može proglasiti neprihvatljivim na osnovu uslova utvrđenih stavom (3) pravila 39. Poslovnika.

Meritum zahteva

112. Sud na početku podseća da su okolnosti konkretnog slučaja povezane sa obaveštenjem podnosioca zahteva od 21. aprila 2008. godine o raskidu ugovora od radu F.S. Kao rezultat toga, F.S. je dana 29. maja 2008. godine, podnela tužbeni zahtev Opštinskom sudu u Prizrenu, kojim je tražila da se poništi obaveštenje od 21. aprila 2008. godine, a takođe i da bude vraćena na svoje ranije radno mesto. Istovremeno se protiv F.S. vodio i krivični postupak u kojem je konačno, presudom [PA. II. br. 2/2014] Vrhovnog suda od 6. maja 2014. godine, utvrđeno da je za krivično delo zbog kojeg je optužena F.S., nastupila apsolutna zastarelost i kao rezultat toga, odbio je optužbu koja je podignuta protiv nje. Što se tiče tužbenog zahteva F.S. podnetog u okviru parničnog postupka, Osnovni sud je dana 21. septembra 2015. godine, presudom [C. br. 593/14] (i) usvojio kao osnovan tužbeni zahtev F.S.; (ii) poništio kao nezakonito obaveštenje podnosioca zahteva o raskidu ugovora o radu od 21. aprila 2008. godine, i (iii) obavezao podnosioca zahteva da F.S. vrati na ranije radno mesto i da joj nadoknadi i zarade za period od 21. aprila 2008. do 21. juna 2015. godine, u iznosu od 111.916,89 evra. Osnovni sud je u svojoj presudi prvo podsetio da se obaveštenje podnosioca zahteva od 21. aprila 2008. godine o raskidu ugovora o radu F.S. zasnivalo na Osnovnom zakonu o radu [Uredba UNMIK-a 2001/27], međutim, ovaj sud je u svom obrazloženju utvrdio da Osnovni zakon o radu [Uredba UNMIK-a 2001/27] ne utvrđuje precizno i detaljno postupke za prekid radnog odnosa i uzimajući u obzir vreme prestanka ugovora o radu i podnošenje tužbenog zahteva, zakon koji se primenjuje u ovom slučaju, prema ovom sudu, jeste Zakon o radnim odnosima SAPK-a br. 12/89 iz 1989. godine. Shodno tome, Osnovni sud je na osnovu članova 111, 112. i 113. Zakona o radnim odnosima br. 12/89 iz 1989. godine i nakon izvođenja svih relevantnih dokaza, utvrdio da je podnosilac zahteva, obaveštenje o raskidu ugovora o radu od 21. aprila 2008. godine, izdao bez sprovođenja disciplinskog postupka u skladu sa zakonskim postupcima predviđenim za povredu radnih obaveza i kao rezultat toga, prema sudu, izricanje disciplinske mere je izvršeno bez formiranja disciplinske komisije. Prema tome, Osnovni sud je na osnovu napred navedenog, utvrdio da je obaveštenje o raskidu ugovora o radu od 21. aprila 2008. godine, bilo nezakonito. Kao rezultat žalbe koju je podnosilac zahteva izjavio Apelacionom sudu, taj sud je presudom [Ac. br. 484/2016]: I. Odbio kao neosnovanu žalbu podnosioca zahteva u odnosu na (i) obaveštenje od 21. aprila 2008. godine i (ii) obavezu vraćanja F.S. na njeno ranije radno mesto i potvrdio presudu [C. br. 593/2-14] Osnovnog suda od 21. septembra 2015. godine. Pod tačkom II. je delimično usvojio kao osnovanu žalbu podnosioca zahteva u odnosu na (i) naknadu zarada za F.S. za period od 21. aprila 2008. do 21. juna 2015. godine; i (ii) naknadu troškova postupka, i s tim u vezi ukinuo gore navedenu presudu Osnovnog suda i vratio predmet Osnovnom sudu na ponovno suđenje i odlučivanje. Podnosilac zahteva je protiv presude [Ac. br. 484/2016] Apelacionog suda, odnosno protiv tačke I izreke te presude, podneo reviziju Vrhovnom sudu, navodeći, između ostalog, i pogrešnu primenu materijalnog prava od strane Osnovnog i Apelacionog suda. U tom kontekstu, podnosilac zahteva je precizirao da je primenljivi zakon u vezi sa raskidom ugovora o radu F.S. bio Osnovni zakon o radu [Uredba UNMIK-a 2001/27]. Dana

19. februara 2020. godine, Vrhovni sud je presudom [Rev. br. 12/2020]: I. Delimično usvojio kao osnovanu reviziju podnosioca zahteva u odnosu na obavezu podnosioca zahteva da vrati F.S. na njeno ranije radno mesto i kao rezultat toga ukinuo presudu Apelacionog suda i vratio predmet Osnovnom sudu na ponovno suđenje; i II. odbio, kao neosnovanu, reviziju podnosioca zahteva u odnosu na poništenje obaveštenja o raskidu ugovora o radu od 21. aprila 2008. godine kao nezakonitog. Što se tiče druge tačke izreke njegove presude, Vrhovni sud je ocenio pravilnim stanovište nižestepenih sudova, koji su utvrdili da na osnovu člana 111. stav 2. Zakona o radnim odnosima SAPK-a, br. 12/89, zaposleni odgovara “*samo za povrede koje su bile normirane zakonom ili internim aktom*”. Drugo, Vrhovni sud je utvrdio da je obaveštenje od 21. aprila 2008. godine nezakonito i potvrdio utvrđenja nižestepenih sudova, koji su utvrdili da protiv F.S. nije sproveden disciplinski postupak radi utvrđivanja “*njene odgovornosti i nije izrečena mera koja odgovara povredi predviđenoj internim aktom*”.
113. Podnosilac zahteva osporava utvrđenja redovnih sudova, a konkretno tačku II izreke presude [E. Rev. br. 12/2020] Vrhovnog suda od 19. februara 2019. godine, i tvrdi da je ona doneta uz povredu njegovih osnovnih prava zagarantovanih:
- I. Članom 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP, zbog (i) izostanka obrazloženja sudske odluke, (ii) povrede načela pravne sigurnosti jer je Vrhovni sud, prema navodima podnosioca zahteva, prilikom donošenja ove presude postupio u suprotnosti i sa svojom sudskom praksom; i
- II. Članom 24. Ustava, zbog povrede njegovog prava na jednako postupanje, kao rezultat, kako navodi, “*diskriminatorских razlika u postupanju sa potpuno istim slučajevima*”.
114. Shodno tome, Sud će početi sa razmatranjem tvrdnji podnosioca zahteva o povredi člana 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP zbog nepostojanja doslednosti u sudskoj praksi Vrhovnog suda, i ovo će razmotriti na osnovu sudske prakse ESLJP-a, u skladu sa kojom je, osnovu člana 53. [Tumačenje odredbi ljudskih prava] Ustava, dužan da tumači osnovna prava i slobode zagarantovane Ustavom.
115. Samim tim, u vezi sa tvrdnjom podnosioca zahteva o povredi člana 31 Ustava u vezi sa članom 6 EKLJP-a zbog nedostatka doslednosti u sudskoj praksi Vrhovnog Suda, Sud će najpre izložiti opšta načela, a zatim će iste primeniti na okolnosti konkretnog slučaja.
- I. Što se tiče navoda podnosioca zahteva o povredi člana 31. Ustava, u vezi sa članom 6 EKLJP-a kao rezultat nedostatka doslednosti u sudskoj praksi Vrhovnog Suda**
- A. Opšta načela koja su razvijena u sudskoj praksi Suda i praksi ESLJP-a*
116. Što se tiče načela pravne sigurnosti kao rezultat nepostojanja doslednosti u sudskoj praksi Vrhovnog Suda, ESLJP je u svojoj praksi razvio (i) osnovna načela i ustanovio (ii) kriterijume da li navodna neusaglašenost sudskih odluka predstavlja povredu člana 6. EKLJP. Kriterijume koje je ustanovio ESLJP, Sud je prilikom razmatranja navoda podnosioca predstavki o povredi načela pravne

sigurnosti kao rezultat oprečnih odluka primenjivao i u svojoj sudskoj praksi (vidi, između ostalog, gore navedene slučajeve Suda KI35/18 i KI87/18, u kojima je Sud utvrdio povredu člana 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP kao rezultat neusaglašenosti u sudskoj praksi Vrhovnog Suda, takođe, između ostalog i slučajeve KI74/19, sa podnosiocem *Suva Rechtsabteilung*, Presuda od 28. aprila 2021. godine, KI119/19 sa podnosiocem *Suva Rechtsabteilung*, Presuda od 28. aprila 2021. godine i KIO9/20 sa podnosiocem *Suva Rechtsabteilung*, Presuda od 28. aprila 2021. godine, presude u kojima je Sud prilikom razmatranja merituma tvrdnji o nedoslednosti u sudskoj praksi Vrhovnog suda utvrdio da nije bilo povrede člana 31 Ustava, u vezi sa članom 6 EKLJP-a).

117. Sledstveno tome, Sud ističe da je sudska praksa ESLJP-a rezultirala osnovnim načelima koja karakterišu analizu o doslednosti sudske prakse. U tom kontekstu, Sud naglašava da je ESLJP u svom predmetu *Albu i drugi protiv Rumunije* (presuda od 10. maja 2012. godine, stav 34) afirmisao sva načela ustanovljena njegovom sudskom praksom, ponovo naglašavajući i dodajući sledeće:

- (i) Funkcija Suda [ESLJP-a] nije da se bavi činjeničnim ili pravnim greškama koje su navodno napravili domaći sudovi, osim u onoj meri u kojoj one mogu povrediti prava i slobode zaštićene EKLJP (pozivajući se na predmet *Garcia Ruiz protiv Španije*, presuda od 21. januara 1999. godine, stav 28). “Isto tako, funkcija Suda [ESLJP-a] nije ni da, osim u slučaju očigledne proizvoljnosti, poredi različite odluke domaćih sudova, čak i ako su donete u očigledno sličnom postupku, pošto se samostalnost tih sudova mora poštovati” (pozivajući se na predmet *Adamsons protiv Letonije*, presuda od 24. juna 2008. godine, stav 118);
- (ii) Mogućnost protivrečnih odluka je svojstvena karakteristika svakog pravosudnog sistema zasnovanog na mreži osnovnih i žalbenih sudova sa ovlašćenjima u okviru njihove teritorijalne nadležnosti, a takvo odstupanje može da nastupi i u okviru istog suda i ono se samo po sebi ne može smatrati suprotnim (pozivajući se na predmet *Santos Pinto protiv Portugalije*, presuda od 20. maja 2008. godine);
- (iii) “Kriterijumi koji Sud [ESLJP] vode u proceni uslova u kojima protivrečne odluke raznih domaćih sudova, presuđujući u poslednjoj instanci, krše zahtev pravičnog suđenja sadržanog u članu 6. stav 1. Konvencije [EKLJP] sastoje se od utvrđivanja da li postoje “suštinske i dugotrajne razlike”, da li domaći zakoni propisuju mehanizam koji može da prevaziđe te nedoslednosti, da li je mehanizam primenjen i, ukoliko jeste, u kojoj meri (pozivajući se na predmete *Jordan Jordanov i drugi protiv Bugarske*, presuda od 2. jula 2009. godine, stavovi 49-50; *Beian (br. 1) protiv Rumunije*, presuda od 6. decembra 2007. godine, stavovi 34-40; *Štefan i Štef protiv Rumunije*, presuda od 27. januara 2009. godine; *Tudor i Tudor protiv Rumunije*, presuda od 24. marta 2009. godine, stav 31; i *Štefănică i drugi protiv Rumunije*, presuda od 2. novembra 2010. godine, stav 36);
- (iv) Ocena ESLJP-a se, takođe, uvek zasnivala na načelu pravne sigurnosti koje se podrazumeva u pogledu svih članova Konvencije [EKLJP] i predstavlja jednu od osnovnih komponenti vladavine prava (predmet *Beian (br. 1)*), gore citiran, stav 39, *Jordan i Jordanov i drugi*, gore citiran, stav 47, *Štefănică i drugi protiv Rumunije*, gore citiran, stav 31);

- (v) “Načelo pravne sigurnosti garantuje, između ostalog, određenu stabilnost u pravnim situacijama i doprinosi poverenju javnosti u sudove. Istrajnost oprečnih sudskih odluka, sa druge strane, može da stvori stanje pravne nesigurnosti koje bi verovatno smanjilo poverenje javnosti u pravosudni sistem, pri čemu je jasno da je to poverenje jedna od osnovnih komponenti države zasnovane na vladavini prava” (pozivajući se na predmete *Paduraru protiv Rumunije*, stav 98, *Vinčić i drugi protiv Srbije*, presuda od 1. decembra 2009. godine, stav 56, *Štefănică i drugi protiv Rumunije*, gore citiran, stav 38);
- (vi) Međutim, zahtevi pravne sigurnosti i zaštite legitimnog poverenja javnosti ne predstavljaju stečeno pravo na doslednu sudsku praksu (pozivajući se na predmet *Unedić protiv Francuske*, presuda od 18. decembra 2008. godine, stav 74). Prema ESLJP-u: “razvoj sudske prakse nije sam po sebi u suprotnosti s valjanim funkcionisanjem pravosuđa, budući da bi neuspeh da se osigura dinamičan i evolutivan pristup rizikovao opstrukciju (predmet *Atanasovski protiv Bivše Jugoslovenske Republike Jugoslavije*, presuda od 24. juna 2010. godine)”.
118. ESLJP je u svom predmetu *Albu protiv Rumunije*, takođe naveo da uporno donošenje protivrečnih sudskih odluka, posebno kada izneta ili navodna protivrečnost “uključuje ogroman broj podnosilaca, može u određenim okolnostima stvoriti situaciju pravne nesigurnosti koja će verovatno smanjiti poverenje javnosti u pravosudni sistem, što je očigledno jedna od bitnih komponenti države zasnovane na vladavini prava”. Prema ESLJP-u: “Razlike u pristupu mogu nastati između sudova u okviru procesa tumačenja pravnih odredbi i uz njihovo prilagođavanje materijalnoj situaciji. Te razlike se mogu tolerisati kada ih domaći pravni sistem može prilagoditi (vidi predmet *Nejdet Şahin i Perihan Şahin*, gore citiran, stavovi 86-87). Dok se prilagođavanje razlika u izolovanim slučajevima (vidi predmet *Karakaya*, gore citiran) može u praksi pokazati kao manje zahtevno, ipak, kada razlika uključuje pravosudna pitanja koja utiču na veliki deo javnosti, njihovo poverenje u pravosudni sistem može biti posebno narušeno. Zbog toga sistem mora da uspostavi delotvorne mehanizme koje treba u potpunosti i odmah primeniti preko najviših sudova odgovornih za obezbeđivanje ujednačenosti sudske prakse, kako bi se u odgovarajućem trenutku ispravile sve nedoslednosti u odlukama različitih domaćih sudova i tako sačuvalo poverenje javnosti u pravosudni sistem” (stav 38 presude u predmetu *Albu protiv Rumunije*).
119. Sud podseća da je ESLJP u razvoju osnovnih načela kroz svoju sudsku praksu uspostavio tri osnovna kriterijuma da bi utvrdio da li navodna divergencija u sudskim odlukama predstavlja povredu člana 6. EKLJP, koji kriterijumi su afirmisani i u sudskoj praksi Suda (vidi, specifično gore navedene slučajeve KI35/18 i KI87/18). Kriterijumi koje je ESLJP utvrdio su sledeći:
- (i) da li postoje “duboke i dugotrajne” razlike u sudskoj praksi;
 - (ii) da li unutrašnje pravo predviđa mehanizme koji mogu da reše takve neusaglašenosti; i
 - (iii) da li su ti mehanizmi primenjeni i, ako jesu, kakvo je bilo njihovo dejstvo (u ovom kontekstu, vidi predmete ESLJP-a, *Beian protiv Rumunije* (br.

1), presuda od 6. decembra 2007. godine, stavovi 37 -39; *Lupeni Grčkokatolička parohija i drugi protiv Rumunije*, presuda od 29. novembra 2016. godine, stavovi 116 - 135; *Iordan Iordanov i drugi protiv Bugarske*, presuda od 2. jula 2009. godine, stavovi 49-50; *Nejdet Şahin i Perihan Şahin protiv Turske*, citiran u tekstu iznad, stav 53; i vidi slučaj Suda KI29/17, podnosilac *Adem Zhegrova*, rešenje o neprihvatljivosti od 5. septembra 2017, stav 51, i vidi, takođe, gore citirane slučajeve Suda KI42/17, podnosilac *Kushtrim Ibraj*, stav 39, KI87/18 podnosilac *IF Skadiforsikring*, stav 67, KI35/18 podnosilac *Bayerische Versicherungsverband*, stav 70).

120. Sud dalje naglašava da je koncept “*dubokih i dugotrajnih razlika*” razrađen od strane ESLJP-a, između ostalog, u predmetu *Lupeni Grčkokatolička parohija i drugi protiv Rumunije*, u kojem je ESLJP utvrdio povredu člana 6. EKLJP zbog narušavanja načela pravne sigurnosti (vidi predmet ESLJP-a *Lupeni Grčkokatolička parohija i drugi protiv Rumunije*, gore citiran, stav 135). Takođe, ESLJP je u svom predmetu *Iordan i Iordanov protiv Bugarske* (presuda od 2. jula 2009. godine) utvrdio povredu člana 6. EKLJP kao rezultat “*dubokih i dugotrajnih razlika*” u sudskoj praksi jednog te istog suda, odnosno Vrhovnog suda i nekorišćenja mehanizma kojim se osiguravaju usaglašavanje i doslednost sudske prakse (vidi u ovom kontekstu i druge predmete ESLJP-a u kojima je on utvrdio povredu člana 6. EKLJP kao rezultat narušavanja načela pravne sigurnosti zbog oprečne sudske prakse vrhovnih sudova, *Beian protiv Rumunije*, (br. 1), napred citiran; *Hayati Celebi i drugi protiv Turske*, presuda od 9. februara 2016. godine; *Ferreira Santos Pardal protiv Portugalije*, presuda od 30. jula 2015. godine).
121. U ilustraciji gore navedenog slučaja, Sud primećuje da je, utvrđujući povredu člana 6. EKLJP u smislu razlika u sudskoj praksi, i prilikom utvrđivanja da li postoje “*duboke i dugoročne razlike*“, EKLJP je takođe uzeo u obzir da li je to neslaganje izolovano ili utiče na veliki broj ljudi. (Vidi, između ostalog, predmet ESLJP-a, *Albu i drugi protiv Rumunije*, citirano iznad, stav 72).
122. Sud sa tim u vezi takođe naglašava da ESLJP nije našao povredu člana 6 EKLJP-a u slučajevima sudske nedoslednosti i kada je ista uticala na veliki broj ljudi u vezi sa istim tim pitanjem tokom jednog kratkog vremenskog perioda kada su se odgovarajuće nedoslednosti rešile od strane viših sudova, davajući tako mogućnost državnim mehanizmima da osiguraju potrebnu doslednost. (Vidi, između ostalog, slučaj ESLJP-a, *Albu i drugi protiv Rumunije*, Presuda od 10. maja 2012. godine, stavovi 42 – 43, vidi i slučaj Suda KI35/18, napred citiran, paragraf 73).
123. Ovo poslednje je povezano sa drugim i sa trećim kriterijumom, odnosno sa postojanjem nekog mehanizma koji je sposoban da reši nedoslednosti u sudskoj praksi i da li je ovaj mehanizam korišćen i u kojoj meri. S tim u vezi, ESLJP je prvenstveno utvrdio da nedostatak jednog takvog mehanizma čini povredu prava na pravičan sudski postupak koji je zagarantovan članom 6 EKLJP-a. (Vidi, u ovom kontekstu, *Tudor Tudor protiv Rumunije*, napred citiran, stavovi 30-32; i *Ştefănică i drugi protiv Rumunije*, napred citiran, stavovi 37-38; i *Nejdet Şahin i Perihan Şahin protiv Turske*, citirano iznad, stav 54). U tom pogledu, ESLJP je u velikom broju predmeta istakao značaj uspostavljanja mehanizama kojima bi

se osigurala doslednost i usaglašenost sudske prakse sudova. Sud je isto tako izjavio da je odgovornost država da organizuju svoje pravne sisteme na takav način da se izbegnu nedoslednosti u sudskoj praksi (vidi predmete ESLJP-a *Vrioni i drugi protiv Albanije*, presuda od 24. marta 2009, stav 58; *Mullai i drugi protiv Albanije*, presuda od 23. marta 2010. godine, stav 86; *Brezovec protiv Hrvatske*, presuda od 29. marta 2011. godine, stav 66, i *Nejdet Şahin i Perihan Şahin protiv Turske*, citiran u tekstu iznad, stav 55). ESLJP je takođe istakao da je uloga vrhovnog suda upravo da rešava takve protivrečnosti (u ovom kontekstu, vidi predmet ESLJP-a, *Beian protiv Rumunije (br. 1)*, citiran u tekstu iznad, stav 37; *Zielinski i Pradal & Gonslaez i drugi protiv Francuske*, presuda od 28. oktobra 1999. godine i *Lupeni Grčka Katolička Parohija i drugi protiv Rumunije*, citiran u tekstu iznad, stav 123). Ovo iz razloga što ako se protivrečna praksa razvije unutar jedne od najviših sudskih instanci u zemlji, sam taj sud postaje izvor pravne nesigurnosti, narušavajući na taj način načelo pravne sigurnosti i slabeći poverenje javnosti u sudski sistem (vidi u ovom kontekstu predmet ESLJP-a *Beian (br. 1)*, citiran u tekstu iznad, stav 39, i *Lupeni Grčka Katolička Parohija i drugi protiv Rumunije*, citiran u tekstu iznad, stav 123). Ova načela ustanovljena u sudskoj praksi ESLJP-a prihvaćena su i sudskom praksom samog Suda u njegovim gore navedenim slučajevima KI35/18 i KI87/18 (vidi stav 72 presude u slučaju KI35/18, stav 172).

B. Primena ovih načela na okolnosti konkretnog slučaja

124. U nastavku, Sud će prethodno izložena načela primeniti na okolnosti konkretnog slučaja, primenjujući kriterijume na osnovu kojih ESLJP rešava pitanja neusaglašenosti u pogledu sudske prakse, polazeći sa ocenom da li su u okolnostima konkretnog slučaja (i) navodne razlike u sudskoj praksi “*duboke i dugotrajne*”; i ako jesu, (ii) da li postoji mehanizam za rešavanje odgovarajuće neusaglašenosti, i (iii) da li su ti mehanizmi primenjeni i kakvo je bilo njihovo dejstvo u okolnostima konkretnog slučaja.
125. Na osnovu sudske prakse Suda, a posebno na slučaj KI35/18, Sud će tokom primene ovih gore navedenih kriterijuma u slučaju podnosioca zahteva imati u vidu osnovna načela u pogledu doslednosti sudske prakse koja su prethodno izložena, i sledstveno (i) važnost pravne sigurnosti; (ii) činjenicu da načelo pravne sigurnosti i važnost usaglašenosti sudske prakse ne garantuju pravo na ovu doslednost u sudskoj praksi; (iii) da zapravo razlike u sudskoj praksi ne moraju nužno dovesti do povrede Ustava i EKLJP, i što je važno (iv) da ESLJP utvrđuje takve povrede u slučaju očigledne proizvoljnosti (vodo stav 75 Presude u gore citiranom predmetu Suda KI35/18).
126. U ovom kontekstu, a na osnovu napred navedenog, Sud ponavlja da nije njegova funkcija da upoređuje različite odluke redovnih sudova, čak i ako su donete u naizgled sličnim postupcima. On mora da poštuje nezavisnost redovnih sudova.
127. Prilikom primene gore elaborisanih principa i procene tri gore navedenih kriterijuma, Sud će (a) podsetiti okolnosti prekida radnog odnosa od strane podnosioca zahteva i primenljivi zakon u njegovom slučaju; (b) izneti sažetak pet (5) presuda koje je dostavio podnosilac uz njegov zahtev Sudu dana 17. septembra 2020. godine; (c) i će se pozvati na odgovor Vrhovnog suda, od 10. oktobra 2021. godine.

(a) Okolnosti prekida radnog odnosa od strane podnosioca zahteva i zakon koji se primenio u njegovom slučaju

128. U nastavku, Sud takođe podseća da podnosilac zahteva naglašava da je spor o radu počeo 2008. godine, i po njegovim navodima, prekid ugovora se zasniva na Osnovnom zakonu o Radu [UNMIK Uredba 2001/27], a koji zakon po njemu „*kroz član 11 reguliše u detaljima prekid ugovora o radu i sadržaj obaveštenja o prekidu radnog odnosa*“. Samim tim, podnosilac zahteva navodi da su redovni sudovi, a na poseban način i Vrhovni Sud na pogrešan način primenili odredbe Zakona o radnim odnosima iz 1989. godine, zbog toga što, po njegovim navodima, u njegovom slučaju je samo Osnovni zakon o Radu.
129. U tom kontekstu, a u vezi sa primenljivim zakonima, Sud se poziva na uredbu UNMIK-a br. 1999/24 od 12. decembra 1999. godine o Zakonu na snazi na Kosovu, a koji zakon u članu 1 istog, propisuje da: „*Zakon koji se primenjuje na Kosovu je sledeći: (a) Uredbe koje objavljuje Specijalni predstavnik Generalnog sekretara zajedno sa dole navedenim dopunskim pravnim instrumentima; i (2) Zakon koji je bio na snazi na Kosovu na dan 22. marta 1989. godine.*“
130. U okolnostima ovog konkretnog slučaja, od strane redovnih sudova je primenjen Zakon o Radnim odnosima iz 1989. godine. Osnovni sud je na specifičan način primenio članove 111, 112 i 113 ovog Zakona. Ove specifične odredbe se tiču odgovornosti i načina prekida radnog odnosa od strane poslodavca, kao rezultat povreda radnih dužnosti, kao i prava zaposlenog tokom sprovođenja ovih postupaka.
131. S tim u vezi, Sud ističe da je Osnovni zakon o Radu, oglašen preko UNMIK Uredbe 2001/27 dana 8. oktobra 2001. godine. Na osnovu člana 27 ove Uredbe propisuje se da „*Ova uredba stavlja van snage bilo koju odredbu zakona na snazi koji je u suprotnosti sa istom.*“
132. U okolnostima konkretnog slučaja, Sud podseća da podnosilac zahteva navodi da su u njegovom slučaju redovni sudovi trebali da primene Osnovni zakon o radu [UNMIK Uredba 2001/27] koja je, po njegovim navodima, bila primenljiva u okolnostima njegovog slučaja. U prilog ovoj tvrdnji, podnosilac zahteva navodi da je Vrhovni sud primenio Osnovni zakon o Radu u slučajevima koji se tiču sličnih okolnosti kao što su u njegovom slučaju. U prilog svojim argumentima, on se poziva na pet (5) presuda Vrhovnog suda, odnosno na presudu [Rev. br. 60/2020] od 6. aprila 2020. godine; presudu [Rev. br. 1/2019] od 26. februara 2019. godine; presudu [Rev. br. 52/2019] od 11. marta 2019. godine; presudu [Rev. br. 212/2019] od 11. jula 2019. godine; i presudu [Rev. br. 377/2018] od 20. novembra 2018. godine.
133. Na osnovu napred navedenog, Sud primećuje da podnosilac zahteva svoj navod o povredi pravne sigurnosti, kao rezultat neusaglašenosti, iznosi samo u okviru sudske prakse Vrhovnog suda.
134. Pre analize (i) da li je osporena presuda Vrhovnog suda, odnosno presuda [E. Rev. br. 12/2020] od 19. februara 2020. godine, doneta od strane Vrhovnog suda u suprotnosti sa njegovom sudskom praksom; i (ii) da li su činjenične i pravne

okolnosti slične sa slučajevima za koje podnosilac zahteva navodi da su rešeni drugačije od strane redovnih sudova, Sud će u nastavku i pre svega, predstaviti relevantne delove gore navedenih presuda, odnosno one koji su povezani sa okolnostima raskida ugovora o radu od strane poslodavca, stavovima redovnih sudova i posebno sa utvrđenjem Vrhovnog suda u vezi sa zakonom koji je primenljiv u okolnostima tih slučajeva.

(b) Sažetak pet (5) Presuda Vrhovnog suda

Presuda [Rev. br. 60/2020] od 6. aprila 2020. godine Vrhovnog suda

135. Okolnosti konkretnog slučaja povezane su sa raskidom ugovora između Kosovske energetske korporacije (u daljem tekstu: KEK), u svojstvu poslodavca i jednog od njenih zaposlenih zbog toga što je iz izveštaja o internoj kontroli koju je izvršio KEK proizašlo da je zaposleni posedovao brojilo koje nije bilo plombirano, koje je otvoreno na neovlašćen način i na kojem je sa unutrašnje strane postavljena filmska traka koja je onemogućavala očitavanje utrošene električne energije. Poslodavac je obaveštenje o raskidu ugovora o radu na neodređeno vreme izdao nakon održanog sastanka sa zaposlenim, a njegov raskid je zasnovao na članu 11.3 (b) i (d) Uredbe UNMIK-a br. 2001/27 o osnovnom zakonu o radu, odnosno ugovor je raskinut "zbog ozbiljne povrede obaveza iz radnog odnosa". Kao rezultat tužbenog zahteva zaposlenog za poništenje obaveštenja poslodavca, Osnovni sud u Mitrovici, ogranak u Srbici je usvojio tužbeni zahtev kao osnovan i utvrdio da je poslodavac [KEK] pogrešno primenio Uredbu 2001/27 o osnovnom zakonu o radu na Kosovu zbog toga što je u ovom slučaju primenljiv zakon bio Zakon o radnim odnosima iz 1989. godine. Apelacioni sud je usvojio žalbu poslodavca i utvrdio da stanovište prvostepenog suda nije pravilno i zakonito jer je prvostepeni sud pogrešno primenio materijalno pravo. Shodno tome, Vrhovni sud je odbio kao neosnovanu reviziju zaposlenog KEK-a podnetu protiv presude Apelacionog suda, utvrdivši da je "drugostepeni sud [Apelacioni sud] pravilno zaključio da je obaveštenje-odluka menadžera Distrikta od 3.9.2010. godine, zakonski pravilno iz razloga što je tužilac učinio ozbiljnu povredu radnih obaveza, ponašanje tako ozbiljne prirode, [...] krađa, uništenje, oštećenje ili neovlašćeno korišćenje imovine poslodavca, 2. ponašanje tako ozbiljne prirode da bi bilo nerazumno očekivati da se radni odnos nastavi i dalje predviđenu članom 11.3 (b) i (d) Uredbe br. 2011/27 o osnovnom zakonu o radu i krađa električne energije iz odredbe Pravilnika o radu za distrikte [KEK-a]" i da je "[...] prvostepeni sud [Osnovni sud] pogrešno primenio Zakon o radnim odnosima br. 12/1989, zbog toga što je u vreme raskida ugovora o radu tužioca bila na snazi Uredba UNMIK-a 2001/27 o osnovnom zakonu o radu na Kosovu".

Presuda [Rev. br. 1/2019] od 26. februara 2019. godine Vrhovnog suda

136. Okolnosti konkretnog slučaja povezane su sa raskidom ugovora između KEK-a, u svojstvu poslodavca i jednog od njegovih zaposlenih zbog toga što je iz izveštaja o internoj reviziji izvršnoj od strane KEK-a proizašlo da je zaposleni izvršio privremenu promenu imena potrošača bez propisanih zakonskih procedura, a te promene su istog dana vraćene u pređašnje stanje. Poslodavac je obaveštenje o raskidu ugovora o radu na neodređeno vreme izdao nakon održanog sastanka sa zaposlenim, a raskid ugovora o radu je zasnovao na ozbiljnim povredama obaveza iz radnog odnosa u skladu sa članom 11.2, članom 11.3 (d) Uredbe UNMIK-a br. 2001/27 o osnovnom zakonu o radu. Kao rezultat tužbenog zahteva zaposlenog za poništenje obaveštenja poslodavca, Osnovni sud u Uroševcu je usvojio tužbeni zahtev kao osnovan utvrdivši da je ugovor o radu raskinut u suprotnosti sa članom 70. stav 4. Zakona br. 03/L-212 o radu. Apelacioni sud je usvojio kao osnovanu žalbu KEK-a zbog toga što je prvostepeni sud pogrešno primenio materijalno pravo. Vrhovni sud je odbio kao neosnovanu reviziju tužioca podnetu protiv presude Apelacionog suda. Vrhovni sud je svoje stanovište obrazložio na sledeći način: "*[...] tužena je poštovala zakonom određene postupke prilikom raskida ugovora o radu tužioca određena Uredbom br. 2001/27 o osnovnom zakonu o radu na Kosovu [...]. Radnje tužioca predstavljaju kao loše ponašanje predviđeno članom 11.3 (d) Uredbe br. 2001/27 o osnovnom zakonu o radu na Kosovu, ponašanje vrlo teške prirode nakon koje je bilo neopravdano da se sačeka nastavljanje radnog odnosa tužioca dalje. Raskid ugovora o radu tužiocu je učinjeno na osnovu odredaba određenih Uredbom br. 2001/27 o osnovnom zakonu o radu na Kosovu, koji je bio na snazi u to vreme. [...]* Oslobađanje tužioca od optužnice zbog apsolutnog zastarevanja krivičnog dela što se tiče ovog slučaja, nema nikakvog uticaja na činjenicu da su u pitanju dva različita postupka i da krivični postupak nema uticaja na interni disciplinski postupak [KEK-a]".

Presuda [Rev. br. 52/2019] od 11. marta 2019. godine Vrhovnog suda

137. Okolnosti konkretnog slučaja povezane su sa raskidom ugovora između KEK-a, u svojstvu poslodavca i jednog od njenih zaposlenih zbog toga što je iz izveštaja o internoj reviziji izvršenoj od strane KEK-a, proizašlo da je za zaposlenog nakon interne kontrole od strane KEK-a, utvrđeno da brojilo kod jednog potrošača nije bilo plombirano, a takođe pronađeno je i dvostrano snabdevanje električnom energijom. Poslodavac je obaveštenje o raskidu ugovora o radu na neodređeno vreme izdao nakon održanog sastanka sa zaposlenim, u prisustvu predstavnika sindikata, a njegov raskid je zasnovao na neizvršavanju obaveza na zadovoljavajući način na osnovu člana 11.1 stav (b) Uredbe br. 2001/27 o osnovnom zakonu o radu na Kosovu. Kao rezultat tužbenog zahteva zaposlenog za poništenje obaveštenja poslodavca, Osnovni sud u Prizrenu je usvojio tužbeni zahtev kao osnovan utvrdivši da je poslodavac [KEK] pogrešno primenio Uredbu 2001/27 o osnovnom zakonu o radu na Kosovu zbog toga što je u ovom slučaju primenljiv zakon bio Zakon o radnim odnosima iz 1989. godine. Apelacioni sud je delimično usvojio žalbu KEK-a i potvrdio prvostepenu presudu u delu u kojem su obaveštenje i odluka o prestanku radnog odnosa poništeni kao nezakoniti. Vrhovni sud je uvažio kao osnovanu reviziju KEK-a i preinačio presudu Apelacionog suda i odbio u celosti tužbeni zahtev zaposlenog u svojstvu poslodavca, a svoju presudu je obrazložio na sledeći način: "*U ovim slučajevima,*

prvostepeni sud je pogrešno primenio Zakon o radnom odnosu br. 12/1989, zbog činjenice jer u vreme raskida ugovora o radu tužioca, na snazi je bila Uredba UNMIK-a 2001/27 o osnovnom zakonu o radu na Kosovu".

Presuda [Rev. br. 212/2019] od 11. jula 2019. godine Vrhovnog suda

138. Okolnosti konkretnog slučaja povezane su sa raskidom ugovora na neodređeno vreme između KEK-a, u svojstvu poslodavca, i njegovog zaposlenog, zbog toga što je utvrđeno da je radnik ilegalno koristio električnu energiju na taj način što se utrošena energija uopšte nije evidentirala na brojilu u skladu sa normama KEK-a. Menadžer KEK-a je nakon njegovog intervjuisanja predao radniku obaveštenje o raskidu ugovora o radu zbog povreda radnih obaveza koje su okvalifikovane kao ozbiljna povreda-krađa, uništenje, oštećenje ili neovlašćeno korišćenje imovine poslodavca, kako je utvrđeno članom 11.3. tačke (b) i (d) Uredbe UNMIK-a 2001/27 o osnovnom zakonu o radu na Kosovu i članom 8.14 (a) Pravilnika o radu za distrikte u KEK-u. Tužilac je takođe podneo i prigovor direktoru Divizije za mrežu pri KEK-u. Osnovni sud u Uroševcu je zaključio da je raskid ugovora o radu između tužioca i KEK-a, u svojstvu tuženog, bio nezakonit, jer tuženi nije sproveo disciplinski postupak protiv svog zaposlenog. Apelacioni sud je u žalbenom postupku usvojio kao osnovanu žalbu KEK-a u svojstvu tuženog i preinačio prvostepenu presudu tako što je tužbeni zahtev tužioca odbio kao neosnovan jer su radnje tuženog u vezi sa prestankom radnog odnosa tužioca bile zakonite u skladu sa članom 11. stav 1. tačka (c) Uredbe UNMIK-a br. 2001/27 o osnovnom zakonu o radu na Kosovu i u vezi sa članom 11. stav 3. tačka (b) koja se odnosi na ozbiljnu povredu obaveza iz radnog odnosa zbog krađe, uništenja, oštećenja ili neovlašćenog korišćenja imovine poslodavca. Vrhovni sud je odbio kao neosnovanu reviziju tužioca [zaposlenog] podnetu protiv presude Apelacionog suda. Vrhovni sud je obrazložio sledeće: "[...] tužena je poštovala postupke određene Uredbom UNMIK-a br. 2001/27 o osnovnom zakonu o radu na Kosovu, tako da na osnovu člana 11.5 o teškim kršenjima određenim članom 11.3. istog zakona, tužilac je informisan obaveštenjem [...] zbog njene svrhe da bi prekinula tužiocu radni odnos na osnovu tačke (b) [...]".

Presuda [Rev. br. 377/2018] od 20. novembra 2018. godine Vrhovnog suda

139. Vrhovni sud je ovom presudom odbio kao neosnovanu reviziju tužioca [zaposlenog] podnetu protiv presude Apelacionog suda kojom je preinačena presuda Osnovnog suda u Prištini prema kojoj se raskid ugovora o radu između zaposlenog i tuženog [podnosioca KEK] smatrao nezakonitim. KEK je obavestio svog bivšeg zaposlenog o raskidu ugovora o radu zbog toga što je električno brojilo potrošača zamenio bez ovlašćenja i u suprotnosti sa procedurama za zamenu brojila. Osnovni sud u Prištini je usvojio tužbeni zahtev bivšeg zaposlenog i obrazložio da je poslodavac KEK izrekao tešku meru jer su radnje zaposlenog bile povezane sa ponašanjem koje je u suprotnosti sa profesionalnim i etičkim standardima na radnom mestu. Apelacioni sud je usvojio žalbu KEK-a i utvrdio da je Osnovni sud pogrešno primenio materijalno pravo. Vrhovni sud je odbio kao neosnovanu reviziju tužioca [zaposlenog], i obrazložio: "[...] na osnovu člana 11.5. Uredbe 2001/27 o osnovnom zakonu o radu, koji je stupio na snagu 8. oktobra 2001. godine, određeno je da se ugovor o radu raskida od poslodavca u teškim slučajevima lošeg ponašanja [...]. Poslodavac će informisati zaposlenog pismeno o njegovoj nameri da prekine ugovor o radu tako da se u

obaveštenju naglašavaju i razlozi za raskid ugovora o radu [...]. Tužena je u konkretnom slučaju poštovala odredbe Uredbe br. 2001/27 o osnovnom zakonu o radu na Kosovu [...]”.

140. Sud takođe podseća da je podnosilac zahteva nakon podnošenja njegovog zahteva pred Sudom od 17. septembra 2020. godine, dana 27. aprila 2021. godine podneo zahtev Sudu za izmenu i dopunu zahteva. U okviru zahteva za dopunu njegovih tvrdnji koje su se ticale navoda o nedoslednosti sudske prakse pri Vrhovnom Sudu, potonji je podneo i kopiju Presude Vrhovnog Suda [Rev. Br. 104/20] od 25. februara 2021. godine. Ovu kopiju navedene presude, podnosilac zahteva je podneo i u svom zahtevu registrovanom pred Sudom pod brojem KI78/21.
141. U vezi sa potonjim, Sud je već utvrdio da je dopuna zahteva podnosioca zahteva podneta van roka koji je propisan zakonom i Poslovníkom o Radu. Međutim, Sud uzima za osnov činjenicu da je podnosilac zahteva i u slučaju koji je podnet sa njegove strane, odnosno slučaj KI78/21 u smislu njegovih navoda u vezi sa povredom principa pravne sigurnosti kao rezultat nedosledne prakse Vrhovnog Suda, izuzev podnošenja pet slučaja koji su gore navedeni i koji su podneti u njegovom sadašnjem zahtevu KI133/20, podneo je i kopiju Presude Vrhovnog suda [Rev. Br. 104/20] od 25. februara 2021. godine. U vezi sa potonjom, Sud primećuje da je ova Presuda Vrhovnog suda doneta nakon presude Vrhovnog suda koja je osporena sa njegove strane u ovom zahtevu, a koja se tiče istih činjeničnih i pravnih okolnosti kao u konkretnom slučaju a koja se još više tiče podnosioca zahteva kao poslodavca.

(c) Odgovor Vrhovnog suda, od 10. oktobra 2021. godine

142. Sud se dana 7. oktobra 2021. godine, obratio Vrhovnom Sudu sa specifičnim pitanjima:

(i) Koliko je to moguće, molimo vas da obavestite Sud u vezi sa praksom Vrhovnog Suda, u kojim se predmetima primenjuju odredbe Zakona o Radnom Odnosu SAPK br. 12/89 ili Osnovnog Zakona o Radu [Uredba UNMIK-a 2001/27] i

(ii) molimo vas da nas obavestite koja je relevantna sudska praksa u vezi sa tumačenjem i primenom Zakona o Radnom Odnosu SAPK iz 1989. godine, i odredbi Osnovnog Zakona o Radu [Uredba UNMIK-a 2001/27] u slučaju prekida radnog odnosa putem Obaveštenja od strane poslodavca, a kao rezultat utvrđivanja povrede radnih dužnosti od strane zaposlenika. Konkretnije, molimo vas da nas obavestite da li Vrhovni Sud ima neku konsolidovanu sudsku praksu u ovim slučajevima ili se pitanje tumačenja i primene odredbi Zakona o Radnom Odnosu SAPK-a br. 12/89 ili Osnovnog Zakona o Radu [Uredba UNMIK-a 2001/27] razmatra od slučaja do slučaja. Ukoliko Vrhovni sud ima neku doslednu i konsolidovanu praksu u vezi sa gore navedenim pitanjima, molimo vas da nam takođe objasnite od kada je tačno počelo sa konsolidacijom sudske prakse Vrhovnog Suda.

143. Vrhovni Sud je na gore navedena pitanja odgovorio sledeće:

„Pre svega vas obavestavamo da se u vezi sa tumačenjem i primenom odredbi dva gore navedena Zakona u slučaju prekida radnog odnosa putem

obaveštenja poslodavca, kao rezultat utvrđivanja povrede radnih dužnosti od strane zaposlenika, Vrhovni sud Kosova nema neku konsolidovanu sudsku praksu već se tumačenje ova dva zakona, u gore navedenim slučajevima, vrši posebno za svaki slučaj, prosto rečeno za svaki predmet. Međutim, treba se objasniti da unutar veća Vrhovnog suda, u civilnim postupcima, postoji sledeći konsenzus: Zakon o Radnim Odnosima SAPK-a br.12/89 i Osnovni zakon o Radu (UNMIK Uredba 2001/27) su bili na snazi sve do stupanja na snagu Zakona o Radu Republike Kosova od 17.12.2010. godine, objavljen u Službenom glasniku br. 90 dana 01.12.2010. godine, gde se u članu 99, stav 1 ovog Zakona propisuje da „Stupanjem na snagu ovog Zakona, stavlja se van snage Pravilnik UNMIK-a br. 2001/ 27 o Osnovnom Zakonu o radu na Kosovu od 8.oktobra 2001, Zakon o radnim odnosima SAP Kosovo od 1989 i Zakon o radnim odnosima bivše Jugoslavije iz 1977. godine sa odgovarajućim amandamima“.

Iz ove odredbe proizilazi da je Zakon o radnim odnosima SAPK-a iz 1989. godine bio na snazi i u primeni do donošenja Novog zakona o radu iz 2010. godine, međutim, on u celini nije mogao da se primeni, ovaj je zato što član 27. Osnovnog zakona o radu Kosova (Uredba UNMIK-a br. 2001/27) predviđa da ova Uredba zamenjuje svaku odredbu važećeg zakona koja nije u skladu sa njom. S obzirom na to da ovim Osnovnim zakonom o radu iz 2001. godine nije predviđen disciplinski postupak za teže povrede radnih obaveza od strane zaposlenog, Vrhovni sud je smatrao da utvrđivanje ovih teških povreda, njihovo izvršenje od strane zaposlenog i odgovornost za njihovo izvršenje mora se dokazati u disciplinskom postupku predviđenom navedenim Zakonom o radnim odnosima, budući da Osnovni zakon o radu iz 2001. godine ne predviđa nikakav disciplinski postupak, niti način utvrđivanja ovih disciplinskih prekršaja, niti ovlašćenje poslodavac koji izriče disciplinske mere za različite disciplinske prekršaje. Sada je sa Zakonom o radu iz 2010. godine situacija potpuno jasna, jer disciplinski postupak uopšte nije predviđen, ali ostaje da poslodavci svojim internim aktima donesu propise o disciplinskom postupku.“

144. Kao što je prethodno navedeno, Sud će ipak nastaviti sa razmatranjem i ocenom ovog navoda uzimajući u obzir pet (5) gore navedenih presuda Suda koje su dostavljene Sudu uz njegov zahtev od 17. septembra 2020. godine. . U smislu ove tvrdnje podnosioca zahteva, a koju tvrdnju je podnosilac zahteva zasnovao podnoseći pet (5) gore navedenih presuda Vrhovnog suda, Sud će nastaviti sa razmatranjem tri gore navedena kriterijuma, počev sa razmatranjem da li ima dubokih i dugoročnih razlika.

(d) Ocena tri kriterijuma koja su utvrđena u sudskoj praksi ESLJP-a i Suda

(i) Da li ima dubokih i dugoročnih razlika

145. Sud primećuje da ocenjuje doslednost sudske prakse redovnih sudova samo u vezi sa navodnim povredama podnosioca zahteva. Shodno tome, nedostatak doslednosti u sudskoj praksi morao je da dovede do kršenja osnovnih prava i sloboda podnosioca zahteva. Da bi se utvrdilo takvo kršenje i utvrdilo da su osnovna prava i slobode podnosioca zahteva povređena kao rezultat „*dubokih i dugoročnih razlika*“ u relevantnoj sudskoj praksi, činjenične i pravne okolnosti slučaja podnosioca zahteva treba da se poklapaju sa onim u slučajevima za koje se tvrdi protivrečnost.
146. U kontekstu presuda Vrhovnog suda na koje se pozvao i koje je dostavio podnosilac zahteva, Sud pre svega podseća da je podnosilac zahteva dostavio samo kopije presuda Vrhovnog suda, ali ne i odluke koje su prethodile tim presudama ili neku drugu odluku.
147. U nastavku, Sud primećuje da su se okolnosti gore navedenih slučajeva u pet (5) presuda Vrhovnog suda, donetih u periodu između 20. novembra 2018. i 6. aprila 2020. godine, ticale prekida radnog odnosa od strane Javnog preduzeća KEK, u svojstvu poslodavca, tokom perioda od 2009. do 2017. godine. Kao rezultat toga, Sud primećuje da je u ovim predmetima, Vrhovni sud u principu utvrdio da je u slučajevima bivših zaposlenih u ovom preduzeću, primenljiv zakon u vezi sa postupkom raskida ugovora o radu bila Uredba UNMIK-a 2001/27 o osnovnom zakonu o radu na Kosovu. U nastavku, Sud primećuje da je samo u dve (2) presude Vrhovnog suda, odnosno u presudama [Rev. br. 60/2020] od 6. aprila 2020. godine i [Rev. br. 52/2019] od 11. marta 2019. godine, Vrhovni sud utvrdio da je Osnovni sud pogrešno primenio materijalno pravo, kao rezultat primene Zakona o radnim odnosima iz 1989. godine. Što se pak tiče ostale tri (3) presude, odnosno presuda [Rev. br. 1/2019] od 26. februara 2019. godine; [Rev. br. 212/2019] od 11. jula 2019. godine i [Rev. br. 377/2018] od 20. novembra 2018. godine, Sud primećuje da u ovim presudama nije pomenuto koji zakon je primenio prvostepeni sud, odnosno Osnovni sud. Pored toga, što se tiče presude [Rev. 377/2018] od 20. novembra 2018. godine, Sud primećuje da je ugovor poslodavca bio na određeno vreme i da je Vrhovni sud shodno tome odlučio da je pitanje produženja ugovora o radu u diskreciji poslodavca.
148. Sud, vraćajući se na slučaj podnosioca zahteva, podseća na osporenu Presudu Vrhovnog suda u vezi sa pitanjem tumačenja i primene zakona u okolnostima podnosioca zahteva, gde je naveo sledeće: „*Odredbe Zakona o Radnom Odnosu SAPK-a br. 12/89 su bile primenljive po UNMIK/REG/1999/24 sve do usvajanja Osnovnog Zakona o Radu na Kosovu, Uredba UNMIK2001/27, izuzev onih koje su u suprotnosti sa ovom Uredbom. Ovaj zakon je bio na snazi sve do stavljanja van snage istog na osnovu člana 27 Uredbe UNMIK 2001/27 i Zakona o Radu br. 03/L-212.*“ U nastavku ovog zaključka Vrhovnog Suda, sud je utvrdio kao pravičan stav nižestepenih sudova, koji su utvrdili da na osnovu odredbi Zakona o radnom odnosu br. 12/89 iz 1989. godine, obaveštenje o raskidu radnog ugovora od 21. aprila 2008. godine je bilo nezakonito.

149. Drugo, Vrhovni sud je ocenio da Obaveštenje od 21. aprila 2008. godine ne „sadrži elemente propisane u zakonu kao što je uputstvo ili pravni lek, ne poštuje vreme predviđeno za saslušanje strane i navodna povreda zaposlenog ne odgovara disciplinskoj sankciji.“ Samim tim, Vrhovni sud je utvrdio da je Obaveštenje od 21. aprila 2008. godine nezakonito i potvrdio je zaključke nižestepenih sudova, koji su utvrdili da protiv F.S. „nije sproveden disciplinski postupak da bi se utvrdila odgovornost F.S. i nije izrečena adekvatna mera koja je propisana unutrašnjim aktima.“
150. Sud u tom pogledu ponavlja stanovište koje je dosledno zauzimao u vezi sa činjenicom da su primena i tumačenje zakona u nadležnosti redovnih sudova i da je njegova uloga samo da proveri da li su primena i tumačenje zakona od strane redovnih sudova kompatibilni sa Ustavom i EKLJP (vidi predmete ESLJP-a *Brualla Gomes de la Torre protiv Francuske*, presuda od 19. decembra 1997. godine, stav 31; *Waite i Kennedy protiv Nemačke*, presuda od 18. februara 1999. godine, stav 54; *Kuchoglu protiv Bugarske*, presuda od 10. maja 2007. godine, stav 50; *Işyar protiv Bugarske*, presuda od 20. novembra 2008. godine, stav 48; i *Nejdet Şahin i Perihan Şahin protiv Turske*, citiran u tekstu iznad, stav 49). Imajući u vidu navedeno, Sud je takođe naglasio da izuzetak od ovog opšteg načela predstavljaju slučajevi očigledne proizvoljnosti (vidi, na primer, predmete ESLJP-a *Adamsons protiv Letonije*, citiran u tekstu iznad, stav 118, i *Nejdet Şahin i Perihan Şahin protiv Turske*, citiran u tekstu iznad, stav 50).
151. U kontekstu okolnosti slučaja, Sud i ESLJP su takođe priznali da su nedoslednosti u sudskoj praksi sastavni deo svakog sudskog sistema i da neusaglašenost u sudskoj praksi može postojati i unutar istog suda. Navodeći isto, za isto se ne može smatrati da je to nužno u suprotnosti sa Ustavom (vidi slučajeve ESLJP-a, *Santo Pinto protiv Portugala*, napred citiran, paragraf 41; i *Nejdet Sahin i Perihan Sahin protiv Turske*, napred citiran, paragraf 51). Pored toga, a kao što je prethodno navedeno, ESLJP je u više navrata ukazivao da zahtevi pravne sigurnosti i zaštita legitimnog poverenja javnosti u sudove ne dodeljuju/garantuju pravo na doslednost sudske prakse. S tim što, razvoj sudske prakse je važan radi održavanja potrebne dinamike kontinuiranog poboljšanja sprovođenja pravde (vidi predmet ESLJP-a, *Atanasovski protiv "Bivše Jugoslovenske Republike Makedonije"*, presuda od 14. januara 2010. godine, stav 38; i *Nejdet Sahin i Perihan Sahin protiv Turske*, citiran u tekstu iznad, stav 58, vidi i slučaj Suda KI35/18, podnosilac *Bayerische Rechtsverband*, citiran u tekstu iznad, stav 98). Izuzetak od ovih opštih načela predstavlja očigledna proizvoljnost, i u smislu ocene nepostojanja sudske doslednosti, ocena da li postoje „duboke i dugotrajne razlike“ u relevantnoj sudskoj praksi i da li postoji delotvoran mehanizam za njihovo rešavanje.
152. Sud takođe primećuje da, za razliku od predmeta koji se razmatra, Vrhovni sud je u pet gore navedenih predmeta koji su podneti od samog podnosioca zahteva i u vezi sa prekidom radnog odnosa kao rezultat teških povreda primenio odredbe Osnovnog zakona o Radu [Uredba UNMIK-a 2001/27] tokom perioda 2018 i 2020. godine.
153. Nadalje, Sud, na osnovu prethodno navedenih pet presuda koje je dostavio podnosilac zahteva, takođe primećuje da osim protivrečnosti u tumačenju ili

primeni Zakona o radnim odnosima br. 12/89 iz 1989. godine i Osnovnog zakona o radu [Uredba UNMIK-a br. 2001/27] od strane Vrhovnog suda, protivrečnost predstavlja i pitanje internih postupaka koji su prethodili raskidu ugovora, kao što je to u konkretnom slučaju postupak interne revizije

154. Pozivajući se na svoju sudsku praksu, odnosno na slučajeve KI87/18 i KI35/18, Sud podseća da je on utvrdio povredu člana 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP-a zbog povrede načela pravne sigurnosti kao rezultat neusaglašenosti sudske prakse, u slučaju KI87/18 prilikom ocene 3 (tri) slučaja Vrhovnog suda, donetih u periodu od 3 (tri) godine i u slučaju KI35/18 prilikom ocene 6 (šest) slučajeva Vrhovnog suda donetih u periodu od 5 (pet) godina i nakon što je utvrdio (i) da su postojale “*duboke i dugotrajne razlike*”; (ii) da je mehanizam Vrhovnog suda za usaglašavanje sudske prakse postojao; ali da (iii) gore navedeni mehanizam nije korišćen (vidi slučajeve Suda KI87/18, citiran u tekstu iznad, stav 79 i stavovi 81 do 85, i slučaj KI35/18, citiran u tekstu iznad, stav 70 i stavovi 110-111). Kada su u pitanju pomenuti slučajevi Suda, Sud naglašava da je u slučajevima KI35/18 i KI87/18, predmetna stvar pred redovnim sudovima u svim predmetima bilo određivanje visine zatezne kamate u vezi sa potraživanjima privatnih osiguravajućih društava podnetim u kontekstu prava na subrogaciju.
155. Sud u ovom slučaju smatra da pet (5) presuda koje je podnosilac zahteva podneo Vrhovnom sudu u vreme njegovog zahteva, odražavaju samo one presude kojima je podnosilac zahteva imao pristup i kojima je bio na raspolaganju da podrži njegovu tvrdnju u vezi sa nedostatkom jedinstvene prakse u Vrhovnom sudu. S tim u vezi, Sud, u svom pitanju dostavljenom Vrhovnom sudu, nije tražio da se podnose druge presude slične prirode i okolnosti kao one koje je podneo podnosilac zahteva, već je tražio da ovaj sud razjasni pitanje tumačenja i primene ova dva zakona u slučaju prestanka radnog odnosa. U vezi sa ovim odgovorom, Vrhovni sud je potvrdio da se razmatranje predmeta u vezi sa tumačenjem i primenom odredaba ova dva zakona odvija od slučaja do slučaja.
156. U nastavku, Sud takođe napominje da je u svojoj praksi razmatrao predmete koji se odnose na pitanje tumačenja Osnovnog zakona o radu [Uredba UNMIK-a br. 2001/27], odnosno Zakona o radnim odnosima SAPK-a. U slučajevima Suda KI1185/13 (sa podnosiocem zahteva *Energetska Korporacija Kosova*, Rešenje o neprihvatljivosti od 18. februara 2014. godine) i KI186/13 (sa podnosiocem zahteva *Energetska Korporacija Kosova*, Rešenje o neprihvatljivosti od 5. decembra 2013. godine) Vrhovni Sud je u ova dva predmeta usvojio reviziju zaposlenika KEK-a poništavajući odluke prvostepenog i drugostepenog suda, i nakon što je primenio odredbe Zakona o radnim odnosima, utvrdio je da je Obaveštenje o prekidu radnog odnosa od strane Poslodavca KEK-a zbog lošeg učinka bilo nezakonito kao rezultat nedostatka sprovođenja postupka Disciplinske komisije unutar Poslodavca. U slučaju suda KI29/17 sa podnosiocem zahteva *Adem Zhegrova* Rešenje o neprihvatljivosti od 5. septembra 2017. godine, okolnosti ovog slučaja su bile povezane sa prekidom radnog odnosa od strane Poslodavca KEK-a, a kao rezultat utvrđivanja ozbiljnih povreda radnih dužnosti, odnosno manipulacije brojilima i neovlašćenog korišćenja električne energije, što je bilo utvrđeno u izveštaju interne revizije. Kao rezultat Presude Apelacionog suda, putem koje je poništena Presuda Osnovnog suda, podnosilac zahteva je podneo reviziju pred Vrhovnim sudom i pozivajući se i na Zakon o radnim odnosima SAPK-a, tvrdio je da je prekid radnog odnosa kao

rezultat nepostojanja sprovođenja disciplinskog postupka od strane poslodavca bio u suprotnosti sa odredbama ovog Zakona. Vrhovni Sud je, u svojoj Presudi [Rev. br. 343/16] odbio reviziju protiv Presude Apelacionog suda i utvrdio je da je u njegovom slučaju Osnovni zakon o Radu primenljivi zakon kao i da je Obaveštenje Poslodavca (KEK-a) o prekidu radnog odnosa urađeno u skladu sa članom 11.2 ovog zakona. Kao rezultat ove odluke Vrhovnog Suda, podnosilac zahteva je pred Sudom osporio Presudu Vrhovnog Suda [Rev. Br. 343/2016] naglašavajući da Vrhovni Sud, čiju presudu je podneo pred Sudom za neki drugi slučaj u istim činjeničnim i pravnim okolnostima koje su se ticale takođe jednog bivšeg radnika KEK-a kojem je prekinut radni odnos kao rezultat manipulacije brojlilima i neovlašćenog korišćenja električne energije, Vrhovni Sud je u Presudi [Rev. br. 62/2014, od 20. marta 2014. godine] usvojio reviziju bivšeg zaposlenika KEK-a i poništio je Presudu Apelacionog suda i primenjujući odredbe Zakona o radnim odnosima SAPK-a, utvrdio je da je Obaveštenje o prekidu radnog odnosa kao rezultat ozbiljnih povreda bilo nezakonito zbog toga što poslodavac nije sproveo postupak pred Disciplinskom komisijom.

157. U vezi sa gore navedenim slučajem, Sud je, primenjujući gore navedene kriterijume ESLjP-a koji se tiču nedoslednosti u sudskoj praksi Sudova ocenio da *„nije moguće da se utvrdi postojanje dubokih i dugoročnih razlika u sudskoj praksi Vrhovnog Suda koje stavljaju u opasnost princip pravne sigurnosti, pozivajući se samo na jednu Presudu Vrhovnog Suda donetu tri (3) godine ranije“* (stav 53 Rešenja o neprihvatljivosti Suda).
158. U nastavku ovog izlaganja, Sud primećuje da pitanje protivrečnosti u tumačenju i primeni Zakona o radnim odnosima iz 1989. godine ili Osnovnog zakona o radu [Uredba UNMIK-a br. 2001/27] od strane redovnih sudova, uključujući i sam Vrhovni sud, datira čak i ranije od perioda donošenja osporene odluke. Kao rezultat toga, Sud primećuje da se u konkretnom slučaju radi i o dugotrajnim razlikama u sudskoj praksi Vrhovnog suda.
159. Sud dalje podseća da je pitanje protivrečnih odluka, samo u smislu tumačenja Osnovnog zakona o radu [Uredba UNMIK-a], odnosno njegovog člana 11. stav 5, razmatrano u sudskoj praksi Suda (vidi slučaj KI89/13, podnositeljka *Arbresha Januzi*, presuda od 12. marta 2014. godine). U ovom slučaju, iako je u različitim činjeničnim i pravnim okolnostima Sud razmatrao pitanje dve (2) protivrečne odluke u identičnim činjeničnim i pravnim okolnostima kod istog poslodavca, ali u kontekstu načela nediskriminacije, zagarantovanog članom 24. Ustava (vidi stavove 63-70 ove presude). Međutim, i u smislu člana 31. Ustava, Sud je naglasio da su u okviru sudske prakse Vrhovnog suda u dva slučaja, odnosno presudi Vrhovnog suda u slučaju podnositeljke zahteva i presudi Vrhovnog suda koja se odnosi na slučaj dve kolegice kod istog poslodavca, postojale protivrečnosti u tumačenju člana 11. Osnovnog zakona o radu [Uredba UNMIK-a] (stavovi 56-57 presude u slučaju KI89/13).
160. Na osnovu gore navedenog, proizilazi da je Vrhovni Sud, tumačeći i primenjujući dva različita zakona, odnosno Zakon o radnom odnosu SAPK br. 12/89 i Osnovni zakon o Radu [Uredba UNMIK-a br. 2001/27] u sličnim činjeničnim i pravnim okolnostima u slučaju prekida ili raskida radnog odnosa zbog povreda radnih dužnosti od strane Poslodavca rezultiralo tumačenjem i praksom koja nije

dosledna, i kao rezultat toga u sudskoj praksi suda postoje duboke i dugoročne razlike (vidi, s tim u vezi, slučaj ESLJP-a *Jordan i Jordanov protiv Bugarske*, citiran napred, paragrafi 49-50).

161. S tim u vezi i sledstveno tome, Sud treba da utvrdi da u okolnostima ovog konkretnog slučaja, i u vezi sa tumačenjem i primenom Zakona o radnim odnosima br. 12/89 i Osnovnog zakona o Radu [UNMIK Uredba 2001/27] postoje „*duboke i dugoročne razlike*“ u sudskoj praksi redovnih sudova.
162. Sa druge strane, zaključak da postoje „*duboke i dugoročne razlike*“ u sudskoj praksi u vezi sa visinom zatezne kamate, ne rezultira obavezno ka povredi člana 31 Ustava u vezi sa članom 6 EKLJP-a. Da bi se utvrdilo takvo nešto, Sud treba da razmotri i dva druga kriterijuma ESLJP-a koji su povezani sa procenom nedostatka doslednosti u sudskoj praksi, odnosno da li zakon koji se primenjuje određuje mehanizme koji su sposobni da reše takve razlike; i da li je takav mehanizam primenjen u okolnostima nekog slučaja i sa kakvim efektom.
 - (ii) *Da li zakon koji se primenjuje određuje mehanizme koji su sposobni da reše takve razlike; i*
 - (iii) *da li je takav mehanizam primenjen u okolnostima nekog slučaja i sa kakvim efektom*
163. Sud naglašava da Vrhovni Sud ima jedan mehanizam koji omogućava rešavanje takvih nedoslednosti. S tim u vezi, Sud podseća da je u slučaju KI87/18, Sud naglasio da na osnovu tačke 10, stava 2 člana 14 (Nadležnosti i odgovornosti predsednika i potpredsednika suda) Zakona br. 06/L-054 o sudovima (u daljem tekstu: Zakon o sudovima), predsednici sudova putem godišnjih susreta svih sudija imaju dužnost, između ostalog, da razmatraju i predlažu izmene u procedurama i praksama (vidi slučaj Suda KI87/18, podnosilac zahteva "*IF Skadeforsikring*", citiran u tekstu iznad, stav 80). U tom slučaju, Sud je takođe naglasio da funkcionisanje samog mehanizma usaglašavanja prakse nije ničim onemogućen ili ograničen, a sto bi direktno umanjilo njegovu primenu i efikasnost u samoj sudskoj praksi (vidi slučaj Suda KI87/18, podnosilac zahteva "*IF Skadeforsikring*", citiran u tekstu iznad, stav 81).
164. Međutim, i staviše, Sud u slučaju KI87/18 takođe naglašava da tačka 4 stava 1 člana 26. (Nadležnosti Vrhovnog suda) Zakona o sudovima, utvrđuje isključivu nadležnost samog Vrhovnog suda za definisanje principijelnih stavova, davanje pravnih mišljenja i smernica za jedinstvenu primenu zakona od strane sudova na teritoriji Republike Kosovo. Što se tiče pitanja koje obuhvataju okolnosti konkretnog slučaja, odnosno pitanja tumačenja odredbi Zakona o radnim odnosima SAPK-a br. 12/89 ili odredbi Osnovnog zakona o Radu [Uredba UNMIK-a br. 2001/27], Vrhovni sud je u svom odgovoru koji je podneo 10. oktobra 2021. godine pred Sudom izjavio da nema konsolidovane prakse u ovim slučajevima. Konkretnije, Vrhovni sud je potvrdio da se pitanje primene ova dva gore navedena zakona razmatra od slučaja do slučaja.
165. U smislu ovoga, Sud smatra da je Vrhovni sud, kao rezultat nedostatka konsolidovane sudske prakse u ovakvim slučajevima sam služio kao izvor raznolikosti u sudskoj praksi, narušavajući na taj način načelo pravne sigurnosti.

166. Sud naglašava da je ESLJP u više navrata isticao da je uloga vrhovnog suda upravo da razrešava takve nedoslednosti. Štaviše, on je takođe smatrao da ako se takva suprotstavljena praksa razvije unutar jedne od najviših sudskih instanci u zemlji, sam taj sud postaje izvor pravne nesigurnosti, narušavajući na taj način načelo pravne sigurnosti i slabeći poverenje javnosti u sudski sistem (vidi, u ovom slučaju, predmete ESLJP-a *Lupeni Grkokatolička parohija protiv Rumunije*, gore citiran, stav 123, i *Beian protiv Rumunije*, gore citiran, stav 39 i *Albu i drugi protiv Rumunije*, napred citiran, paragraf 38).

(e) Zaključak

167. Shodno tome, Sud, na osnovu napred navedenog, utvrđuje da se u okolnostima konkretnog slučaja ispunjavaju sva tri kriterijuma ESLJP-a u pogledu procene da li je nepostojanje doslednosti, odnosno odstupanja u sudskoj praksi, dovelo do povrede prava i sloboda u pogledu pravičnog i nepristrasnog suđenja. Sud ponavlja da u okolnostima konkretnog slučaja utvrđuje:

- (i) “*duboke i dugotrajne razlike*” u sudskoj praksi Vrhovnog suda u pogledu tumačenja i primene Zakona o radnim odnosima SAPK-a i onih Osnovnog zakona o radu [Uredba UNMIK-a 2001/27];
- (ii) da postoje mehanizmi Vrhovnog suda za usaglašavanje ove prakse; i
- (iii) da ovaj postojeći mehanizam, kako je izjavio i sam Vrhovni sud, nije korišćen.

168. Kao rezultat toga, Sud mora da utvrdi da su u kontekstu navoda podnosioca zahteva, “*duboke i dugotrajne razlike*” u sudskoj praksi Vrhovnog suda koje se odnose na nekorišćene mehanizama koji su utvrđeni zakonom i dizajnirani da osiguraju odgovarajuću doslednost unutar sudske prakse najvišeg suda u zemlji, dovele do narušavanja načela pravne sigurnosti i povrede prava na pravično i nepristrasno suđenje podnosioca zahteva, zagarantovanog članom 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP.

169. U vezi sa ovim poslednjim, Sud ističe da se nalaz povrede člana 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP, u okolnostima ovog slučaja, odnosi samo na nekorišćenje mehanizama od strane Vrhovnog suda, mehanizam koji je propisan zakonom i koji je osmišljen da obezbedi odgovarajuću doslednost u praksi Vrhovnog suda, i ni na koji način ne prejudicira ishod merituma slučaja ili pravni stav koji će Vrhovni sud zauzeti i primeniti u konkretnom slučaju.

170. Prema tome, Vrhovni sud u postupku ponovljenog odlučivanja, navode podnosioca zahteva iznete u njegovoj reviziji pred Vrhovnim sudom, a koji se odnose na zakonitost njegovog obaveštenja o raskidu radnog odnosa, mora da razmotri i oceni u skladu sa nalazima ove presude, i da u zavisnosti od stava ili rezultata mehanizma koji koristi Vrhovni sud u vezi sa pitanjem neusaglašenosti u sudskoj praksi ovog suda u pogledu tumačenja i primene odredbi Zakona o radnim odnosima SAPK-a br. 12/89 i onih iz Osnovnog zakona o radu [Uredba UNMIK-a 2001/27], primeni iste na slučaj podnosioca zahteva.

II. Što se tiče tvrdnji o povredi člana 31 Ustava u vezi sa članom 6 EKLJP-a kao rezultat nedostatka obrazložene sudske odluke i člana 24 Ustava

171. Sud podseća da podnosilac u svom zahtevu navodi povredu člana 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP kao rezultat nepostojanja obrazložene sudske odluke i člana 24. Ustava, i njegov zahtev u vezi sa ovim poslednjim se odnosi na presude Vrhovnog suda, dostavljene Sudu, u kojim slučajevima je poslodavac Javno Preduzeće KEK. Nakon toga, Sud je utvrdio da se, u kontekstu navoda podnosioca zahteva, „*duboke i dugoročne razlike*“ u praksi Vrhovnog suda odnose na nekorišćenje mehanizama utvrđenih zakonom i osmišljenih da obezbede odgovarajuću doslednost unutar sudske prakse najvišeg Suda u zemlji, se rezultirale kršenjem principa pravne sigurnosti i kršenjem prava na pravično i nepristrasno suđenje podnosiocu zahteva, zagarantovanog članom 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP-a (vidi, slično, slučaj *Jordan Jordanov protiv Bugarske*, citirano iznad, stav 54). Shodno tome, kao rezultat ovog nalaza, Sud ne smatra potrebnim da posebno razmatra navode o povredi prava zagarantovanih članom 31. Ustava a u vezi sa članom 6. EKLJP-a kao rezultat nedostatka obrazložene sudske odluke i člana 24. Ustava.

Zahtev za privremenu meru protiv Presude Apelacionog suda [Ac. Br. 1578/2021] od 10. januara 2022. godine

172. Sud podseća da je 7. marta 2022. godine podnosilac zahteva podneo zahtev Sudu za izricanje privremene mere protiv presude Apelacionog suda presudi [Ca. br. 1578/2021] od 10. januara 2022. godine, donete u parničnom postupku.
173. S tim u vezi, Sud primećuje da se sprovedeni parnični postupak koji je prethodio donošenju presude [Ac. br. 1578/2021] od 10. januara 2022. godine, poziva na prvu tačku izreke presude Vrhovnog suda [Rev. br. 12/2020] od 19. februara 2020. godine, u kojoj je potonji odlučio da:

Revizija tužene „Raiffeisen banke“ [podnosilac zahteva] prihvata se kao delimično osnovana, i poništava se presuda Apelacionog suda [...] i presuda Osnovnog suda u Prizrenu, C. br. 593/2014 od 21. septembra 2015. godine u delu III izreke koji se odnosi na obavezu [podnosioca zahteva] da vrati podnosioca zahteva na radno mesto na kojem je radio, kao zamenik menadžera Raiffeisen banke-Filijale u Prizrenu i u ovom delu, predmet se vraća Osnovnom sudu na ponovno suđenje.”

174. Sud primećuje da prva tačka izreke osporene presude Vrhovnog suda ne podleže oceni zahteva podnosioca, pošto je podnosilac u svom zahtevu koji je podnet Sudu 17. septembra 2020. godine tražio ocenu zahteva ustavnost druge tačke presude vrhovnog suda [Rev. br. 12/2020] od 19. februara 2020. godine, u kojoj je potonji odlučio da odbije kao neosnovanu reviziju podnosioca zahteva u vezi sa poništenjem kao nezakonitim obaveštenja od 21. aprila 2008. godine o prestanku radnog odnosa F.S-u.

175. Na osnovu gore navedenog, Sud smatra da se zahtev za privremenu meru podnet od strane podnosioca zahteva 7. marta 2022. godine odnosi na postupak koji nije predmet ocene zahteva i isti se treba odbiti.

Zaključci

176. Sud je ispitao sve navode podnosioca zahteva, primenjujući na tu procenu sudsku praksu Suda i sudsku praksu ESLJP-a u odnosu na neobrazloženje sudske odluke i načelo pravne sigurnosti u pogledu doslednosti sudske prakse, koje garancije su, uz određene izuzetke, sadržane u članu 31. Ustava i članu 6. EKLJP-a.
177. Prvo, kada je u pitanju navod o povredi člana 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP, a koji se tiče načela pravne sigurnosti u kontekstu nepostojanja doslednosti, odnosno neusaglašenosti u sudskoj praksi Vrhovnog suda, Sud je nakon što je razradio osnovna načela i kriterijume ESLJP-a u tom smislu, primenio iste na okolnosti konkretnog slučaja i utvrdio da, kao rezultat nedostatka nekog mehanizma postavljenog od strane ovog suda u sudskoj praksi Vrhovnog suda postoje “*duboke i dugotrajne razlike*” u pogledu zakona koji se primenjuje u slučajevima raskida ugovora o radu od strane poslodavca i shodno tome utvrdio da presudom [E. Rev. br. 12/2020] od 19. februara 2020. godine, povređeno je načelo pravne sigurnosti kao rezultat razlika u sudskoj praksi Vrhovnog suda. S tim u vezi, Sud je naglasio da Vrhovni sud u postupku ponovnog odlučivanja, navode podnosioca zahteva, podnete u reviziji pred Vrhovnim sudom, koji se odnose na zakonitost njegovog obaveštenja o prestanku radnog odnosa, mora da razmotri i oceni u skladu sa nalazima ove presude, a u zavisnosti od stava ili ishoda mehanizma koji je koristio Vrhovni sud u vezi sa pitanjem nedoslednosti sudske prakse ovog suda u pogledu tumačenja i primene odredaba Zakona o radnim odnosima SAPK-a br. 12/89 iz 1989 i onih iz Osnovnog zakona o radu [Uredba UNMIK-a br. 2001/27], da ih primeni u slučaju podnosioca zahteva.
178. Kao drugo, povodom navoda podnosioca zahteva o povredi člana 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP kao rezultat nepostojanja obrazložene sudske odluke i člana 24. Ustava kao rezultat nejednakog tretmana. Shodno tome, kao rezultat svog utvrđenja o povredi prava na pravnu sigurnost zagarantovanog članom 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP kao rezultat oprečne sudske prakse Vrhovnog suda, Sud nije ocenio potrebnim da posebno razmatra navode o povredi njegovih prava zagarantovanih članom 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP kao rezultat neobrazloženja sudske odluke i članom 24. Ustava.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 21.4 i 113.7 Ustava, članovima 20, 27. i 47. Zakona i pravilima 57 i 59 (1) Poslovnika, na sednici održanoj dana 30. marta 2022. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

- I. DA PROGLASI zahtev prihvatljivim;
- II. DA UTVRDI da tačka II izreke presude [Rev. br. 12/2020] od 19. februara 2020. godine Vrhovnog suda, nije u saglasnosti sa članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava u vezi sa članom 6. [Pravo na pravično suđenje] Evropske konvencije o ljudskim pravima;
- III. DA PROGLASI nevažećom tačku II presude [Rev.br.12/2020] od 19. februara 2020. godine Vrhovnog suda Kosova;
- IV. DA VRATI Presudu [E.Rev.br.12/2020] od 19. februara 2020. godine Vrhovnog suda Kosova na ponovno odlučivanje u skladu sa Presudom ovog Suda;
- V. DA ODBIJE zahtev za privremenom merom;
- VI. DA NALOŽI Vrhovnom sudu Kosova da obavesti Sud, u skladu sa pravilom 66 (5) Poslovnika o radu, najkasnije do 30. septembra 2022. godine, o preduzetim merama za izvršenje Presude Suda;
- VII. DA OSTAJE posvećen ovom pitanju u skladu sa ovim nalogom;
- VIII. DA DOSTAVI ovu presudu stranama i, u skladu sa članom 20.4 Zakona, objavi istu u Službenom listu;
- IX. Ova presuda stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac

Bajram Ljatifi

Predsednica Ustavnog suda

Gresa Caka-Nimani

